Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

етэмнай 1921 оной абриин 21-һээ гарана | № 154 (13643) | 1974 оной июлиин 4, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ҮРҮҮ ХАЙШАШАДҺАА ЖЭШЭЭ АБАЯ

■ *Нооһо дабхар хайшалхагүй.* ■ *Хонидой бэедэ нооһо заахашье үлөөхэгүй*
■ *Нооһо хэлхыгээр абаха гэжэ оролдохо.*

ТҮРҮҮШЫНХЕЭ ТИПОВОЙ ПУНКТДА

РЕПОРТАЖ

р үрһаа хойшо Суулгын эз бүхы ашаг олзынгоо һаа эхэнхи хубиие хонин һаа оруулдаг. Гэбэшье лаң алта» суглуулгаяа бүри удааруулжа, горикэмжээнэй нооһо дутуу г. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ мэреэ хори гаран хоногто жэлүүлжэ, хонин бүри-2,4 килограмм нооһо абаа Тиигэжэ гүрэнэй даадүүргэжэ шадаагүй.

э дутагдалаа усадхахын, шодой бүхэли жэл соо хүдэлмэриие үндэрөөр хын, ажахынгаа баялихоролтогүйгөөр, богони рто, һайн шанартайгаар ын тулада совхозой хүтэлэгшэд, мэргэжэлтэд болон нерно-техническэ хүдэлэгшэд горитой юумэ хээ. туршада хонидой дүрал, отара бүхэндэ хони, адай хура борооһоо хоһарабша, сарайнуудые, хогдоһон хайшалалгын шэнээр барижа, ашагда тушаагаа.

гвын талада Подвал гэжэ та һууриһаһан ахалагшан Б. Биликтуевай отабуусада түхеэрэгдэһэн хонооһо хайшалха томодһон пунктда хүрэжэ ерэ. Электрын элшэ хүсөөр цэг хайшануудай таршан, хонидой мааралдаан, онуудай хииганаан, һээ бэлэн болоод гараһан складта зөөжэ байһан ын хүнхиноон — эдэ хамтархадаа, эршэгэ ай соло дуудаһан ямар нэгэн хүгжэм шэнгээр дуулдана. Хүн зон эндэ олон. Теэд яараһан, тэбдэһэн, урагша хойшоо миин гүйлдэһэн гү, али ажалгүй миин байһан нэгэшье хүн харагданагүй. Хүн бүхэн өөр өөрынгөө байрада даданхай, түргэнөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр, һайнаар ажаллахые оролдоно.

Энэмнай утаашаа 168 метр, хажуу тээшээ 18 метр үргэнтэй, хоёр захадаа хоёр отара хонидые борооһоо хоргоохо һарабша-сарайтай, нэгэн доро хоёр отарын нооһо хайшалха аргатай пункт дундань бии, тусхай таһалгада лаборатори, прессүүд, хайшалагдаһан нооһо класс классаарнь илгаха таһалганууд болон бусад түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Эндэ хүдэлмэриин түсэб, хэнэй отарын хэдыдэ хайшалагдаха тухай график, мүрысөөнэй, урмашуулгын, ажалай түлөөһэнэй гуримууд, хонидые түргэнөөр, һайнаар, голодоһогүйгөөр хайшалха тухай заабари гэхэ мэтые харуулһан материалнууд, уряа лозунгнууд ханаар аржытар үлгөөтэй, хайшалагшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдажа, эли газарта үлгэгдэнэ. Мүрысөөндэ эрхимлэжэ гарагшадые урмашуулха иимэ шангууд байгуулагданхай: хүдэлмэриин 10 үдэртэ 700 хони хайшалһан хүндэ 500 түхэригэй, 600 хонидой нооһо хиргаһан хүндэ—300 түхэригэй гэхэ мэтэ 5—6 шангууд тогтоогдонхой. Тиихэдэ һургуулиин һурагшадта шан ехэшүүлһээ ондоогоор үгтэхэ юм. Мүн пунктын ондоошье ажалда хабаадагшадые урмашуулха гурим баһал бии. Тиимэ болохолоороо, хони хайшалалгада хабаадаһан хүн бүхэн мүрысөөндэ элсүүлэгдэнхэй. Хүдэлмэриин шанарта гол анхарал хандуулагдана. Хонидоо һайнаар, арһынь адаангүй, нооһынь дабхар хайшалангүй абагшадта шангууд барюулагдаха юм. Нэгэ хүн үдэртөө 26 хони гэхэ гү, али 78 килограмм нооһо хайшалха даабаритай. Энээнээ дүүргэбэл, 6 түхэриг 72 мүнгэ түлбэри абана. Эндэ ажаллажа байһан олохон хайшашад түсэбөө хэдэн дахин үлүүлжэ, гол түлөөһэнһөө 10—15 түхэриг хүрэтэр олзо ехые олоно. Хэрбээ хониной муугаар хайшалагдаһан байбал, түлбэринь 10 процент доогуур түлэгдэхэ.

Зургаан хүнһөө бүридэһэн арадай хиналтын пост эндэ байгуулагданхай. Тэрэниие коммунист И. В. Перевалов хүтэлбэрилнэ. Хүн бүхэнэй хайшалһан хонин тусхай таһалгада оруулагдана. Тэдэниие ветеринарна врачнууд, отделениие эрхилэгшэд тушаажа абадаг. Тиимэһээ хэнэй, ямараар хайшалһые хинагшад наринаар шалгажа байха арғатай. Нэхыһээ һалаһан хониц тээ саана түхеэрэгдэһэн газарта абаашагдажа креолинаар угаагдана.

Томодхогдоһон пунктын ажал ямараар эмхидхэгдэнхэйб гэхэдэ, ажал үглөөнэй 8 часһаа эхилээд, үдэшын 6 час хүрэтэр үргэлжэлнэ. Үдэртөө хоёр удаа сайлана. Үдэр бүри 96 электро-хайша хүдэлгэгдэжэ, 4 отарын 2.400 хонид хайшалагдана. Харюусалгатай энэ хүдэлмэридэ ажахын гурбан отделенинүүдһээ 160 гаран хүн хабаадана. Хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм нооһон абтана.

— Энэ пунктые совхоз өөһэдынгөө хүсөөр хоёр һарын туршада барижа дүүргээ. Бүхы барилгада, оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхолгодо 40.000 түхэриг гаргашалагдаа. Хониной нооһо хайшалалгын дүүрэмсээр иимэ ехэ барилга хэрэглэгдэнгүй миин байхагүй. Хажуудань 300 гектар сабшалан бии. Тэндэһээ хуряагдаһан үбһэн прессээр багсалагдажа, эндэ хадагалагдаха юм. Тиихэдэ нойтон үбһэ нара һалхинда үлеэлгэн хатаагдаха. Бүхыдөө 6.000 гаран центнер үбһэн эндэмнай хадагалагдаха, хатаагдаха зэргэтэй, — гээд пунктые даагша, совхозой директор Д. Б. Жамсаранов хөөрэнэ.

Һаяхан аймагай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, зооветмэргэжэлтэд, инженернүүд, хайшалалгын пунктнуудые даагшад, нооһоной шанар илгагшад тус пунктын хүдэлмэритэй, түхеэрэлгэтэй танилсахадаа һайн сэгнэлтэ үгөө, иимэ пунктнуудые өөһэдтөө барихабди гэжэ тэдэнэр мэдүүлээ.

Түрүүшын үдэрнүүдтэ Б. Биликтуева, Д. Жаргаловай, Д. Сангадеевагай харууһалдаг отарануудай хонид хайшалагдаад, үглөөдэрһөө Л. Петровой, Д. Дугаровай отарын хонид асарагдаха жэшээтэй. Бүхыдөө 37 отарын, хамта 22.6 мянган хонидой нооһо богонихон болзорто эрхим һайн шанартайгаар хайшалха гэһэн зорилго пунктын хүдэлмэришэдэй урда табигданхай.

Типовой пунктда ажалай эршэ үдэр бүри шангадана. Хайшашад сооһоо эгэшэ дүүнэр Нимасу, Бэлигтэ Хабитуеватан, Б. Дашанимаев, амаралтада ерээд байһан аймагай «Ленинэй зам» газетын хүдэлмэрилэгшэ Эрдынеева, хонишон Н. Цыренова, энэ жэлдэ найман класс дүүргэһэн С. Доржиева гэгшэд үдэрөйнгөө даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Б. ЖАМБАЛОВ.
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хони хайшалганда жэл бүри хабаадажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гарадаг хонишон Н. Цыренова. 2. Амаралтынгаа үедэ түрэл совхоздоо туһалхаяа ходо ерэдэг аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ Л. Эрдынеева хони хайшалжа байна. 3. Жэл бүри классировщигоор хүдэлдэг комсомол басагад С. Эрдынеева **(зүүн талаһаа)**, ажахын зоотехник - селекционер С. Жалсараева гэгшэд хонин бүхэнэй нооһо ехэл наринаар шалгана, илгана.

Авторай фото.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

жишодой жэл соо хэһэн лмэриин дүн харуулха хүрэжэ ерэнхэй. Хониноһо хайшалха энэ шухүдэлмэреэ «Дружба» озойхид богони болзорһайн шанартайгаар үнкын түлөө тэмсэжэ байнигэжэ тэдэнэр, ноохо дахаха талаар тодорхойлүрбэдэхи жэлэйнгээ түмжалтатайгаар бэелүүлүсэлтэй.

ода жэлнүүдтэл адли, агатай тосхондо хайлгын пункт түхеэрэгэй. Эндэ 25 машинка гдонхой. Энэ пунктда озой бүхы хонидой нооиргагдаха юм.

йшашадаар шадабарибэрхэ механизаторнууд, рнүүд, залуушуул шэжэ табигданхай. Пункначальнигаар колхозой ехэтэй хүдэлмэри оньрүүлхэ талаар механик Гордеев томилогдон.

рүүшын үдэр ахалагша шон Е. И. Ефимовэй һалдаг эхэ хонид хайгдаа. Хонидойнь нооһон а хөөрэһэн байжа, шаай һайн нооһон абтаа. оод үзэхэдэ, отарын хобүриһөө 3,6—3,8 килом нооһон хайшалагдабайха юм.

ункТын хүдэлжэ эхилһэн үдэрһөө хайшашадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Энэ мүрысөөндэ хайшашан Федосья Думнова шалгаржа оробо. Түрүүшынгээ үдэр тэрэ 30 хони һайнаар хайшалжа, гурбадахи шанда хүртөө.

Социалис мүрысөөнэй гуримай ёһоор, үдэртөө 50 хони һайнаар хайшалһан хүндэ 10 түхэриг, 40 хони хиргабал — 7 түхэриг, 30 хони хайшалбал — 5 түхэриг барюулагдана.

Түргэнөөр, һайн шанартайгаар хайшалха талаар И. М. Кушнарева, Г. У. Щербинина, механизатор А. Юшин гэгшэд шадабаритай бэрхэнүүд байһанаа харуулаа.

Хайшашадай һаадгүйгөөр ажаллаха хэрэгтэ машинкануудай шүдэ хурсадхадаг хүнүүд — А. А. Высоцкий, В. К. Борисов, Л. П. Михалев, А. И. Акулов гэгшэд туһална. Мүн хайшалагдаһан нооһон тэрэ дороо илгагдаад, багсалагдана. Эндэ классировщик П. С. Жданов, шэгнүүршэн Е. К. Думнова гэгшэдэй хүдэлмэри магтахаар.

Бүхы хонидоо 8—10 үдэртэ хайшалжа дүүргэхэ, зорилго колхознигууд урдаа табинхай.

А. НАГАСЛАЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

Космос-665»

иидхүүлэгдэбэ

азарые тойрон дабшадаг смос-665» гэжэ ээлжээмэл одон Советскэ Соаа табигдаба. Замбуулидайда шэнжэлгые үргэлүүлхын тула научна аптура хэмэл одон дээрэogдоһон байгаа.

Тодхогдон табигдаһан аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. Абтаһан мэдээсэлнүүд залан жолоодолгын- тоолон тодорхойлолгын түбтэ шэнжэлэгдэнэ.

(ТАСС).

Үүсхэл гаргаһан аймагта

МҮРЫСӨӨНЭЙ МАНЛАЙДА ЯБАГШАД

1973—1974 онуудай үбэлжэлгын юһэн һарада аймагай колхоз болон совхозууд дүн хамта 74 мянган центнер һү һаажа, тэрэнэйнгээ 62 мянган центнерыень гүрэндөө худалдаха гэһэн тодорхой уялгануудые абаад, республикынгаа бүхы һаалишад, малшадые социалис мүрысөөндэ уриһан байгаа. Тэрэ гэһээр эгсэ юһэн һара үнгэрбэ.

Байгша оной июлиин 1-нэй байдалаар аймагай ажахынууд 76 мянган центнер һү һаажа, тэрэнэй 62950 центнерыень гүрэндөө тушаажа, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргээ.

Аймагай һаалишадай мүрысөөндэ Нарһатын совхозой түрүүшүүл Цырендулма Гуржапова, Дулма Ширапова, Хандажап Нимбуева, Тулдуунай совхозой—Анна Гомбоева, Цырен Шалдаева, Яруунын совхозой суута һаалишан, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Мыдыгма Батомункуева болон бусад эрхимлэжэ, ажалай ульгэр жэшээ харуулһан байна.

Адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, гүрэндөө түсэбһөө үлүү продукци худалдахын түлөө дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ жагсаһан аймагай һаалишад, малшад энэ жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Үнгэрһэн 6 һарын туршада аймагнай гүрэндөө 11.250 центнер мяха тушаажа, хахад жэлэйнгээ түсэб 111 процент дүүргээ. Мүн бэлэдхэлэй пунктда 48.990 центнер һү оруулаа гэхэ гү, али хахад жэлэй түсэбһөө үлүү 6440 центнер һү худалдаһан жэшээтэй.

Гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые тушаалгаар Нарһатын, Нисэнгын совхозууд, «Коммунизм» колхоз эрхимлэжэ гараа.

М. ЦЫБИКОВ.
Яруунын аймагай хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаха, шанарые шалгаха гүрэнэй инспектор.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ ТУШААХА ТҮРҮҮШЫН ХАХАД ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1974 оной июлиин 1-нэй мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	мяхан	һүн
Баргажанай	116	104
Баунтын	101	76
Бэшүүрэй	109	108
Зэдын	106	109
Яруунын	122	115
Загарайн	111	108
Захааминай	101	104
Кабанскын	113	115
Хэжэнгын	125	118
Хурамхаанай	105	115
Хяагтын	102	108
Мухар-Шэбэрэй	93	110
Ахын	157	87
Прибайкалиин	169	114
Хойто-Байгалай	287	164
Сэлэнгын	118	106
Түнхэнэй	153	124
Улаан-Үдын	110	124
Хоринн	103	116
Республика бүхыдөө	111	113

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Ж. Б. ГАРМАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын партийна, совет болон хүдөө ажахын органуудта удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаха, шанарыень шалгаха талаар Хурамхаанай аймагтахи гүрэнэй ахамад инспектор нүхэр **Гармаев** Жамбал Башеевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной июлиин 3.

СОВЕТ-АМЕРИКАН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭБЭ

Америкын Холбоото Штадуудай Президент Р. Никсонтэй, США-гай Гүрэнэй секретарь Г. Киссинджертэй КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай ба СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын хөөрэлдөөнүүд Кремль соо июлиин 2-то үргэлжэлүүлэгдэбэ.

Стратегическэ буу зэбсэг хизаарлалгада, ядерна зэбсэг газар доро туршалгые хизаарлалгада хамаатай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан ёһоной гуримшуулга хэхэ асуудалнуудаар, түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые болон буу зэбсэг хороохо тухай асуудалнуудаар, уласхоорондын бусад хэдэ хэдэн асуудалнуудаар тэдэнэр һанамжануудаа мэдэлсээ.

Хөөрэлдөөндэ:

совет талаһаа — СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Г. М. Корниенко;

американ талаһаа—США-гай президентын туһалагша А. Хейг, Национальна аюулгүйн асуудалнуудаар президентын туһалагшын орлогшо Б. Скаукрофт, президентын туһалагша ба пресс-секретарь Р. Зиглер, гүрэнэй департаментын советник Х. Сонненфельдт хабаадаа.

(ТАСС).

МОССОВЕДЭЙ ДЕЛЕГАЦИ

БЕЛГРАД. (ТАСС). Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов түрүүтэй Моссоведэй делегаци июлиин 2-то Белград ерэбэ.

Июлиин 2-һоо 9 хүрэтэр Белградта үнгэргэгдэхэ Москвагай неделидэ совет ниислэлэй түлөөлэгшэд хабаадахâ юм. Москва ба Белград—анда—хотонууд болоно. Тэдэнэй хоорондохи холбоон бэхижэжэ, бүри олон янзын боложо байнхай.

Совет ниислэлэй ажабайдалда зорюулагдаһан олон янзын хэмжээ ябуулганууд Москвагай неделиин үедэ үнгэргэгдэхэ байна. «Москва городой барилга» гэһэн экспозици, Москвагай уран зураашадай зурагуудай болон совет номуудай выставкэнүүд Белградай соёлой түбтэ нээгдэхэ байна.

Совет хүтэлбэрилэгшэдэй хүндэлэлдэ

США-гай Президент Р. Никсон, тэрэнэй һамган июлиин 2-то США-гай посольстводо обед хэжэ, совет хүтэлбэрилэгшэдые хүндэлбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, нүхэд А. А. Гречко, А. А. Громыко, Ф. Д. Кулаков, А. Н. Шелепин, Б. Н. Пономарев, Д. Ф. Устинов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор М. А. Яснов, Г. С. Дзоценидзе, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор И. В. Архипов, Н. К. Байбаков, В. А. Кириллин, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, СССР-эй министрнүүд, бусад тусхай тушаалта хүнүүд обед дээрэ байгаа.

США-гай Президенттэй хамта США-гай Гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер, США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд У. Д. Стессел, президенттэй суг ябалсаһан бусад тусхай тушаалта хүнүүд обед дээрэ байлсаа.

Альга ташалгаар угтагдан, США-гай Президент Р. Никсон КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев обед дээрэ үгэ хэлээ.

(ТАСС).

США-гай Президент Центральна телевиденеэр үгэ хэлэбэ

Америкын Холбоото Штадуудай Президент Р. Никсон Советскэ Союзай Центральна телевиденеэр июлиин 2-то үгэ хэлээ. Энэ үгэнь «Интервиденеэр» ба «Евровиденеэр» дамжуулагдаһан байна.

СОВЕТ ЛИТВА, ҺАЛБАРАН ХҮГЖЫШ, ДУУЛЫШ!

Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо июлиин 2-то болоһон баярай концертдэ ороһон москвагайхид хэдэн олон мянган нуур сөөрэмтэй, ногоон поли ба ой тужатай, ажалда дуратай арадай гараар бодхогдожо байһан шэнэ барилгануудтай хизаарые — Совет Литвае нюдөөрөө хараһан шэнги болобо. Эндэ Россин Федерацида Литвагай ССР-һээ литература ба искусствын үдэрнүүд эхилээ. Ханинарнай Свердловско, Горьковско, Ульяновска, Воронежско областьнуудай городууд болон тосхонуудаар ябаха юм.

Аха дүү арадай соёлой түлөөлэгшэдтэй уулзалгын баяр тухай, совет олон арад үндэһэтэнэй искусствын мастернуудай үрэ ехэтэй харилсаа холбоон тухай айлшадые амаршалхадаа, СССР-эй арадай артист Евгений Светланов хэлээ. Литвагай бүхы коллективүүд болон гүйсэдхэгшэдтэ зохёохы ажалдаа шэнэ амжалтануудые түйлахыень тэрэ хүсөө.

Ленинскэ шангай лауреат поэт Эдуардас Межелайтис харюугай үгэ хэлэхэдээ, аха дүүгэй нэгэ бүлэ дотор Коммунис партяар нягтаар жагсаагдаһан манай агууехэ Эхэ ороной арадуудай бата хани барисаан тухай тогтоо. Хани халуунаар угтаһанайнь түлөө москвагайхидта баясхалан хүргөө.

Эрхим коллективүүд ба гүйсэдхэгшэд Кремлиин сценэ дээрэ шадабаряа харуулаа, арадай дуунуудай ба мүнөөнэй композиторнуудай дуунуудай аялганууд зэдэлээ.

Һонирхолтойгоор үнгэрһэн концерт дээрэ нүхэд Ю. В. Андропов, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев байгаа.

Литвагай Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь П. П. Гришкявичус, Литвагай КП-гэй ЦК-гай секретарь А. С. Баркаускас түрүүтэй Литвагай ССР-эй делегациин гэшүүд, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй ба РСФСР-эй министрнүүд, бусад тусхай тушаалта хүнүүд зал соо байлсаа.

Е. ХОРЕВА,
И. ВЕКСЛЕР,
ТАСС-ай корр.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. М. ПУХОВСКОЙДО БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕР ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Шэнэ продукци нэбтэрүүлхэ, бүтээн гаргаха талаар габьяатай байһанайнь түлөө Загарайн аймагай Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын заводой директор **Пуховской** Василий Михайловичта **Буряадай АССР-эй Габьяата инженер** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной июлиин 3.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ЗАГАРАЙН АЙМАГАЙ ШЭНЭ-БЭРЭЭНЭЙ ЗАҺАБАРИЛГЫН ЗАВОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис мүрысөөндэ хабаадажа, үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаһанайнь, шэнэ зүйлэй продукци нэбтэрүүлхэ ба бүтээн гаргаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Вельский Владимир Дементьевичые—цехэй начальник;
Матвеева Надежда Гордеевнае — мүлигшэ;
Понушков Михаил Николаевичые — расточник;
Федотов Анатолий Калистратовичые — электро-гагнуурша;
Шурыгин Дмитрий Давыдовичые — шофер.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной июлиин 3.

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

Пленум үнгэргэгдэбэ

КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой ээлжээтэ пленум боложо дүүрэбэ. Партиин райкомой секретарь Т. И. Федотов. «Партийна документнүүдые һэлгэлгэ ба парти доторой хүдэлмэри саашадань һайжаруулха талаар аймагай партийна организациин урда табигдажа байгаа хараа зорилгонууд» гэһэн элидхэл хэбэ. Тэрэ партийна документнүүдые һэлгэлгэ бүхы дээрээ түгэсөө гэжэ суглаарагшадта дуулгаад, ниитэ политическэ, ойлгуулламжын, парти доторой хүдэлмэри улам бүри һайжаруулхын тулада ямар хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ ёһотойб гэжэ онсо тогтон хөөрөө.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн хүнүүд партийна документнүүдые һэлгэлгын үедэ ниитэ политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулагдаһан байгаа гэжэ онсолон тэмдэглээ. Мүн коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлэй дээшэлэлгэдэ энэ кампани горитойгоор нүлөөлөө гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлһэн байна.

Саашадаа бэелүүлхэ ёһотой хараа зорилгонуудһаа эли, тиимэһээ хүдэлмэриингөө эршэ һуладуулангүй, бүри һайнаар хүдэлхэ ёһотойбди гэжэ үгэ хэлэгшэд элишэлбэ.

Пленум хэлсэгдэһэн асуудалаар дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

Ц. ЦЫБИКОВ,
«Коммунизмын туяа» газетын редактор.

Харюусалга дээшэлүүлхэ

КПСС-эй Хурамхаанай райкомой ээлжээтэ пленум партийна документнүүдые һэлгэлгын дүнгүүдые согсолон хаража үзэбэ. Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Дагбаев гол асуудалаар элидхэл хэхэ зуураа, энэ шухала хэрэгэй политическэ болон ажалай эдэбхиин оршон байдалда үнтэрһэниинь онсолон тэмдэглээд, коммунистнуудые даажа байһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ тухай, энэ талаар хэгдэжэ байдаг хүдэлмэрине улам һайжаруулха тухай саашадаа бэелүүлэгдэхэ хараа зорилгонууд тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлээ.

Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй партийна организациин секретарь А. Ф. Гергесов, Хурамхаанай совхозой директор Д. Ц. Дондупов, эндэхи ПМК-гай начальник В. А. Петелин. Гааргын совхозой парткомой секретарь А. Ч. Цыденов, Дэрээнэй совхозой парткомой секретарь В. Д. Цыренов. Аргадын совхозой нэгэдэхи отделениин партийна эхин организациин секретарь Б-М. Ц. Ангаев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь В. С. Бадмаев, «Хурамхаанай галнууд» газетын редактор М. Ж. Батоин гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

Эдэнэр партийна документнүүдые һэлгэлгын удха шанар тухай хэлээд, ниитэ политическэ, эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри улам һайжаруулхын тулада хүдэлмэри ябуулха ёһотойбди гэжэ тэмдэглэбэ. Гэхэ зуура парткомууд, партбюронууд, партийна эхин организацинууд энэ хэрэг ябуулхадаа, юрын коммунистнуудые олоор хабаадалсуулхые, ниитын хүдэлмэридэ тэдэниие эдэбхитэйгээр элсүүлхые саг үргэлжэ оролдожо байха ёһотой гэжэ сэхэ заагдаа.

Б. ДАРМАЕВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ЛЕКТОРНҮҮДЭЙ ҺУРАЛСАЛ

КПСС-эй обком, «Знание» бүлгэмэй республикын организаци улас түрын асуудалаар лекци уншадаг лекторнүүдэй хоёр үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Республикын бүхы аймагуудһаа лекторнүүд эндэ сугларба.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда үзэл сурталай хүдэлмэриин зорилгонууд тухайда партиин обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша М. М. Гаськов хөөрэжэ үгэбэ.

Уласхоорондын шухала асуудалнуудаар эрдэмтэд: экономикын эрдэмэй кандидат, Б-М. Б. Балданов. түүхын эрдэмэй кандидат Н. П. Мараев, философиин эрдэмэй кадидат Г. И. Хилтухин, техническэ эрдэмэй кандидат А. И. Петров гэгшэд лекци уншаһан байна.

Партиин обкомой лекторнүүд Г. В. Кибирев, В. Ц. Шойненов, А. С. Серебряков гэгшэд эб найрамдалай программын бэелүүлэгдэжэ байһан тухайда хэлэһэн байна.

Ж. БАДМАЕВ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд хахад жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлээ. Иимэ амжалтын түйлагдаһанда сэмбэ нэхэгшэ Мария Андреевна Фомина бага бэшэ аша габьяатай. Мүнөө нүхэр Фомина табан жэлэй даабаряа дүрбэн жэл соо дүүргээд байна.

ЗУРАГ ДЭЭР: М. А. Фомина.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ПОЛИТИЧЕСКЭ АГИТАЦИИЕ ТОДОРХОЙ БОЛГОХО

Буряад ороной ажалшад СССР-эй Верховно Соведтэ болоһон һунгалтые политическэ, ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэргэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Москвагай Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай урда хэлэһэн үгэ соо Коммунис партиин хүтэлбэри доро совет арадай түйлаһан амжалта эли тодоор харуулагдажа, тэрэнэй саашанхи зорилгонууд элирхэйлэгдэнэ. Гүн удха шанартай энэ үгыень республикымнай бүхы ажалшад баяр баясхалантайгаар угтаба. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ ажалшадые зоригжуулна. Промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай, барилгын ба транспортын, мүн бусад эмхи зургаануудай коллективүүд социалис мүрысөө бүри үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлжэ, ажалайнгаа эршэ шангадхан ажалланад. Тэдэнэй дунда Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын, авиационно, локомотив-вагон заһабарилгын, прибор бүтээлгын, «Теплоприбор», «Электромашина», Тимлюйн цементын болон асбоцементын зүйлнүүдэй заводуудай. Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, Кабанскын, Дээдэ-Тайлсын, Борьёогой совхозуудай, мүн Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ. Яруунын «Победа» ба «Коммунизм» колхозуудай болон бусад олон промышленна, мүн хүдөө ажахын предприятинуудай коллективүүдые нэрлэмээр. Түрүү коллективүүдэй ажалай амжалтань эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэрине түсэбэй ёһоор саг үргэлжэ үргэн далайсатайгаар ябуулһанһаа дулдыдана. Мүнөө манай республика дотор хамтадаа 14400 гаран агитатор, 6760 политинформатор, партийна комитедүүдэй штатнабэшэ 724 лектор, 1800 гаран элидхэлшэд тоологдоно. Тэдэнэр парти, правительствын тогтоолнуудай гүнзэгы удха шанарые хүн зондо тайлбарилна, ажахын болон политическэ зорилгонуудые саг болзортонь шиидхэхэ хэрэгтэ партийна организацинуудта нилээд ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Энэ талаар Хяагтын аймагһаа жэшээ харуулая. Эндэ 900 гаран агитатор, 220 политинформатор олониитын дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэй олонхинь промышленна үйлэдбэриин, хүдөө ажахын шухала участогуудаар ажаллана. Тэдэнэй дунда эдэбхитэй, баян дүй дүршэлтэй. улад зондоо хүндэтэй агитаторнууд олон. Жэшээнь, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник В. Ч. Балсанов, «Пограничный» совхозой гахайн фермые даагша Я. И. Лазарев, мүн энэл совхозой нэгэдэхи тракторна бригадын тоо бүридхэгшэ А. К. Курченко, Ехэ-Хүдэриин дунда һургуулиин багша Н. В. Зубарева болон бусад эдэнэрэй тоодо ороно. Агитаторай эмхидхэхы, политическэ хүдэлмэриин үрэ нүлөөгэй ехэ байһые эдэнэрэй ажал харуулна. «Пограничный» совхозой партийна организациин агитатор. Ленинэй орденто Яков Иванович Лазарев 15 жэлдэ агитатораар хүдэлнэ. Энэ хүн гансашье дүлэтэ үгөөрөө бэшэ, мүн бодото ажалаараа бусадта ульгэр жэшээ харуулдаг юм. Даажа байһан фермынь хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэлэй түсэбые байгша оной апрелиин 1-дэ дүүргээд, арбадахи табан жэлэй түсэбөөр ажаллана. Энэ фермын 2500-гаад гахайе 18 хүнүүд харууһална. Агитатор Я. И. Лазарев 5 хоног бүри һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэдэг тогтомол гуримтай. Хөөрэлдөөнэйнь темэ һара бүри һэлгэгдэдэг юм. Байгша оной июнь һарада үнгэргэһэн хөөрэлдөөнүүдынь ехэнхидээ совет һунгалтада хабаатай темэ байгаа. Мүн улас түрын асуудалаар, «Байгал-Амарай түмэр зам» тухай, «КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Москвагай Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай урда хэлэһэн үгэ» олон түмэндэ тайлбарилжа үгөө.

Агитатор Я. И. Лазарев Хяагтын аймагай ажалшадай Соведэй депутат, партиин райкомой гэшүүнээр һунгагданхай. Тиихэдэ «Дружба» колхозой нэгэдэхи тракторна бригадада политинформатораар Ехэ-Хүдэриин дунда һургуулиин багша партийнабэшэ Надежда Васильевна Зубарева ажалладаг. Нүхэр Зубарева Н. В. арбан хоног бүри механизаторнуудтаа ошожо, хөөрэлдөө хэдэг заншалтай. Ажал хүдэлмэриингөө һүүлдэ колхознигууд бригадынгаа улаан булан соо сугларжа, политинформаторай хөөрөө шагнадаг юм. Дүршэл ехэтэй политинформатор байһан тулада нүхэр Зубарева хөөрэлдөөгөө һонниоор үнгэргэдэг, орон дотор, түби дэлхэйдэ болоһон һонинуудые саг болзортонь дуулгажа, колхознигуудые ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулна. «КПСС-эй экономическэ политикын мүнөөнэй шухала асуудалнууд» гэһэн темээр һая һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргөө. Шадамар бэрхэ, дүршэл ехэтэй агитаторнууд, политинформаторнууд хаа хаанагүй олон. Жэшээнь, республикын холын аймагуудай нэгэн — Хурамхаанай аймагта 400-гаад агитатор, 140 политинформатор ажахын элдэб һалбаринуудтахи ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Дүршэл ехэтэй, ажалшадта хүндэтэ агитаторнууд болон политинформаторнуудые нэрлэхэ болоо һаа, нилээд олон. Гааргын совхозой ветеринарна врач Г. Ц. Аюшеева, Дэрээнэй дунда һургуулиин багша Р. Э. Онгориева, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой агроном А. Н. Будаев болон бусад эдэнэрэй дунда бии. Гадна. Баргажанай аймагта Уланай колхоздо үнинэй коммунист. колхоз байгуулалсагшадай нэгэн Гуржаб Бадмаевич Бадмаев. Хилганын колхоздо эндэхи дунда һургуулиин багша КПСС-эй гэшүүн В. Б. Бодоев, Уланай участогай больницые даагша, партийнабэшэ эмшэн Г. С. Морозова. Баргажанай совхоздо олон жэл удаа политинформатораар хүдэлмэрилэгшэд Үүрэгэй дунда һургуулиин багша И. М. Васильев болон бусад олон агитаторнууд, политинформаторнууд ажалшадай зүгһөө баяр баясхаланда хүртэдэг юм.

Мүнөө хүдөө нютагуудай агитаторнууд болон политинформаторнуудай шухала зорилгонь гэхэдэ, ниитын малай зунай бэлшээриин үедэ, мүн тэрээндэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлэй сагта ойлгууламжын хүдэлмэрие таһалгаряагүй, үргэн далайсатайгаар ябуулха болоно. Хэнэйшье мэдэһээр, зунай сагта хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые улам саашадань хүгжөөхэ гэшэ шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

Тиихэдэ республикымнай промышленна предприятинуудта, барилгын болон замай эмхи зургаануудта 7 мянга гаран агитатор, политинформатор хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр партийна организацинуудай эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэридэ нилээд ехэ ашаг туһа үзүүлнэ. Жэшээнь, Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводто 740 агитатор, 187 политинформатор ажаллана. Тэдэнэй дунда хүн зондо хүндэтэй, шадамар бэрхэшүүл яһала олон. Заводой партком тэдэнэртэй һара бүри семинар, зүблөөнүүдые үнгэргэдэг юм. Партком ажалшадай һуудаг газарта ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха гэжэ оролдодог. Заводой парткомой бүхы агитаторнуудай 300-гаадынь тэндэ хүдэлмэрилнэ. Хүн зоной һуудаг газарта ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха совет байгуулагданхай. Тэрэниие дүршэл ехэтэй, эдэбхитэй коммунист, заводой управлениин кадрнуудай таһагые даагша Е. Д. Слугинова хүтэлбэрилнэ. Агитаторнууд — хэбшэн М. М. Мадаева, ахалагша мастер Г. И. Тунгусов, слесарь А. Д. Медведев болон бусад олондо хүндэтэй. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд. үндэр наһатад эдэ агитаторнуудые хүндэтэй айлшад мэтээр хүлеэн угтадаг. Парткомой түсэбэй ёһоор агитаторнууд 10 хоног бүри ошожо, хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм. Гадна заводой партком саг үргэлжэ политинформаторнуудые, лекторнүүдые ба элидхэлшэдые тиишэ эльгээнэ. Жэшээнь. байгша оной үнгэрһэн хахад жэлэй туршада заводой ажалшадай һуудаг газарта ниитэ-политическэ темээр 1200-гаад лекци болон элидхэлнүүд хэгдэнхэй.

Ажалшадай байдаг газарта ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха талаар «Электромашина» заводой, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын, Зүүн Сибириин түмэр замай 6-дахи отделениин локомотивна депогой партийна организацинууд яһала һайн жэшээ харуулна. Эндэхи олон агитаторнууд, политинформаторнууд, лекторнүүд ба элидхэлшэд ажалай һүүлдэ, сүлөөтэй сагтаа ажалшадай гэр байрануудта ошожо, парти ба правительствын шиидхэбэринүүд, мүнөөнэй уласхоорондын байдал тухай хөөрэлдөө, лекци, элидхэлнүүдые хэжэ, республика, город болон район соохи һонинууд тухай хөөрэжэ үгэнэд.

Политическэ хүдэлмэриин гол һалбариин нэгэн — харуулан ойлгуулха агитаци болоно. Энээн тушаа һүүлэй үедэ нилээд ехэ юумэн хэгдээ, хэгдэжэшье байна. Илангаяа Улаан-Үдын. Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Зэдын, Хориин, Яруунын аймагуудай үйлэдбэриин болон хүдөө ажахын предприятинуудаар холоһоо харахада гоёор бэшэһэн лозунг, стенд, панно нилээд олошоронхой. Юһэдэхи табан жэлэй түсэб, байгша ондо абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхые уряалһан лозунгнууд хаа хаанагүй харагдана. Тиихэдэ ажалай үрэ дүн, социалис мүрысөөнэй ябасын дүн харуулагдана.

Политическэ хүдэлмэридэ үшөөл дутуу дундануд, гүйсэд хүсэндөө хүргэгдөөгүй асуудалнууд нилээд дайралдана. Жэшээнь. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын дүүрэмсээр зарим агитаторнууд болон политинформаторнуудай ажалаа һуладхаһан ушар үзэгдэнэ. Гадна зарим газарта хуушаржа, удха шанараа буураһан лозунгнууд, плакадууд дайралдана. Республика соомнай хамта 200 шахуу ниитэ-политическэ лекторнүүд тоологдодог. Тэдэнэй зарима ниинь тематикаяа удаан саг соо шэнэлнэгүй. Саг үргэлжэ хүдэлдэг агитпунктнуудташье баһа иимэ дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи. тодорхойлхы жэлдэ манай республикын ажалшад нилээд ехэхэн социалис уялга абаһан байна. Энэнэй ёһоор. байгша ондо республикымнай колхозууд ба совхозууд 684 мянган тонно ороо һо. 86 мянган тонно хартаабха, 32 мянган тонно овощ, 1200 мянган тонно силос, 270 мянган тонно корнеплод, 550 мянган тонно үбһэнэй ургаса хуряажа абаха; мүн гүрэндөө 100 мянган тонно ороо һо, 31 мянган тонно хартаабха, 27 мянган тонно овощ худалдахаар уялга абанхай. Тиихэдэ гүрэндөө 69 мянган тонно мяха. 128 мянган тонно һү. 6,9 мянган тонно хониной ноо һо. 92 миллион тахяагай үндэгэ худалдаха уялга абанхай. Республикын ажалшадай социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхэ хэрэгтэ ойлгууламжын хүдэлмэриин үүргын ехэ байһаниинь мэдээжэ. Энээниие хараадаа абажа, партийна организацинууд агитаторнуудай, политинформаторнуудай, лекторнүүд болон элидхэлшэдэй хүдэлмэрие түсэбэй ёһоор, үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа, харуулан ойлгуулха агитациие хаа хаанагүй тодорхой болгохо зорилгые хододоо шиидхэжэ байхань дамжаггүй.

Д. ШАГДУРОВ,
КПСС-эй пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо.

ЗУНДАА ЕХЭ ҺҮ ҺААХААР

Нуур-Түхүмэй һаалиин фермэ зунай сагта Шэнэстэ гэжэ газарта нүүдэг. Тэрэнь ажахын түб тосхонһоо хойшоо гурбан километртэ оршодог. Тойроод ой модон, тэндэ ногоонойнь ургаса һайн, малынь садатараа эдеэлээд, сагаан эдеэ элбэгээр үгэдэг байна.

Июниин эхеэр тус фермын һаалишад зунай дүрбэ һарада үнеэн бүриһөө 1.000—1.100 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялга абаад, аймагай бүхы һаалишадта нээмэл бэшэгээр хандаа һэн. Энэ бэшэг соогоо эдэнэр иигэжэ бэшэнэ: «Зунай сагта сагаан эдеэн дэлбэрхэ ёһотой. Зунай хүхэ ногооной үедэ һара бүхэндэ үнеэн бүриһөө 250 килограммһаа бага бэшэ һү һаахабди. һүнэй тоһолиг 3,9 процентһээ доошолхогүй, тоһоной заводто сэбэр, дээдэ шанартай һү тушаахабди. 1974 ондо, юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ үнеэн бүриһөө 2350 килограмм һүн һаагдаха, эхэ мал бүхэнһөө тугал абтаха. Адуулжа, харууһалжа байһан малаа нэгэшье толгойгоор хорохогүйбди».

Аймагай һаалишадай социалис мүрысөө үүсхэгшэд ажалдаа амжалта түйлаха, зунай сагта ехэ һү һааха уялгаяа дүүргэхэ гэжэ үсэд шангаар ажаллаха байна. Эндэ бултадаа юһэн һаалишад ажалладаг. Тэдэнэй табаниинь комсомол, залуушуул. Тус фермын коллективэй хэжэ байһан хүдэлмэрие харахада урмашахаар, баярлахаар. Яахадааб гэхэдэ, үнеэдэйнь хүхэ дэлэнгүүд һүөөр баян, тобир тарганууд, хото хорёонь сэбэрлэгдэнхэй, электрын оньһон хүсөөр үнеэдээ һаана. һаалишад өөһэдөө сэбэр халаадуудые үмдэнхэй.

Татьяна Дашипыловна Очирова, һү һаалиин фермэ дээрэ ажаллажа эхилһээр үнинэй болонхой, партиин гэшүүн. Энэ һаалишан зунай дүрбэн һара соо (июнь, июль, август, сентябрь) үнеэн бүриһөө 1.000—1.100 килограммһаа бага бэшэ һү һааха уялга абанхай.

— Манай фермын зунай байра яһала һайнаар түхеэрэгдээ, бэлшээримнайшье ногоогоор элбэг. Үнеэдээ түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээнэ, харууһалнабди. Үхэршэд Цыден Ринчинов, Даша Галсанов, Бимба Шамбеев, Иван Аюшеев гэгшэд малаа ехэ шадамараар бэлшээдэг юм. Эдэнэр нэгэшье удаа үнеэдээ хээрэ таһалжа орхидоггүй, һааха болзорһоонь гээгдүүлжэ ёсараа гэжэ байгаагүй,— гэжэ Татьяна Дашипыловна коллективэйнгээ ажал хүдэлмэри тухай магтан хөөрэнэ.

Тэрэнтэй сугтаа хүдэлдэг һаалишан Галина Цоктоева: «Би нүхэр Очироватай мүрысэнэб, үнеэн бүриһөө зунай сагта 1100 килограмм һү һааха уялга абанхайб» гэнэ. Энэ һаалишан үнеэдээ хоёр хүнэг соо һаадаг байна. Гадна хүхэ дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаажа, сэбэр полотенцеэр аршана. Тиигэжэ һүнэй шанар һайжаруулна, тоһолигынь нэмээнэ.

Тус фермын һаалишад бултадаа шахуу зоотехническэ зүбшөөл, заабарие наринаар сахидаг. Тус колхозой зоотехник Ольга Борисовна Машкинова һаалишан бүхэнэй ажалые ходоодоо шалгадаг, илангаяа залуу малшадта заабари. зүбшөөл үгэжэ байдаг заншалтай. Хэн нэгэн һаалишанай шалтагаангүйгөөр һү һаалияа доошолуулаа һаань, ушарынь дары элирүүлдэг.

Эндэхи улаан булан соо ороходо, Ольга Борисовнагай гаргаһан зоотехническэ бюллетень үлгөөтэй, тэрэ бюллетень соо ямар үнеэнэй хэзээ ороондо ороһониинь, хэзээ шэргэхэ, тугаллаха байһаниинь аржыса бэшээтэй. Иимэ тоо бүридхэл хэхэдэ, һаалишад өөрынгөө ажалые һайса мэдэнэ, ямар үнеэнһээ хэды шэнээн һү һааха байһанаа һайса тодорхойлно ха юм.

Колхозой партийна комитет Шэнэстын һаалишадай дунда ниитэ политическэ, мүн эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна, социалис мүрысөөнэйнь дүнгые саг болзор соонь гаргана. Мүрысөөндэ түрүүлэгшэдые моральна, мүн материальна талаар урмашуулна. Ажалдаа ехэ амжалта түйлаһан һаалишанай хүндэлэлдэ фермын газаа улаан туг үргэгдэдэг.

Аймагай һаалишадай мүрысөө үүсхэхэ, зунай сагта ехэ һү һаахын түлөө тэмсэл эмхидхэхэ гээшэ хүндэтэй, харюусалгатай хэрэг ха юм. Тиимэ дээрэһээ эндэхи һаалишад бултадаа һайнаар хүдэлнэ, түрүүшүүлэй амжалтануудые бултанай амжалта болгохо гэжэ оролдоно.

— Жэлэй дүүрэтэр манай коллектив һайса хүдэлхэ ёһотойбди. Манай ажалда дутуу дунданууд саг соогоо усадхагдаха байна. Ажалдаа хожомдохогүй, ажалай жаяг журам һайса сахиха зэргэтэйбди,— гэжэ фермые даагша Норжимо Галсановна һаалишадаа уряална.

Б. ШИРЕТОРОВ.
Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхоз.

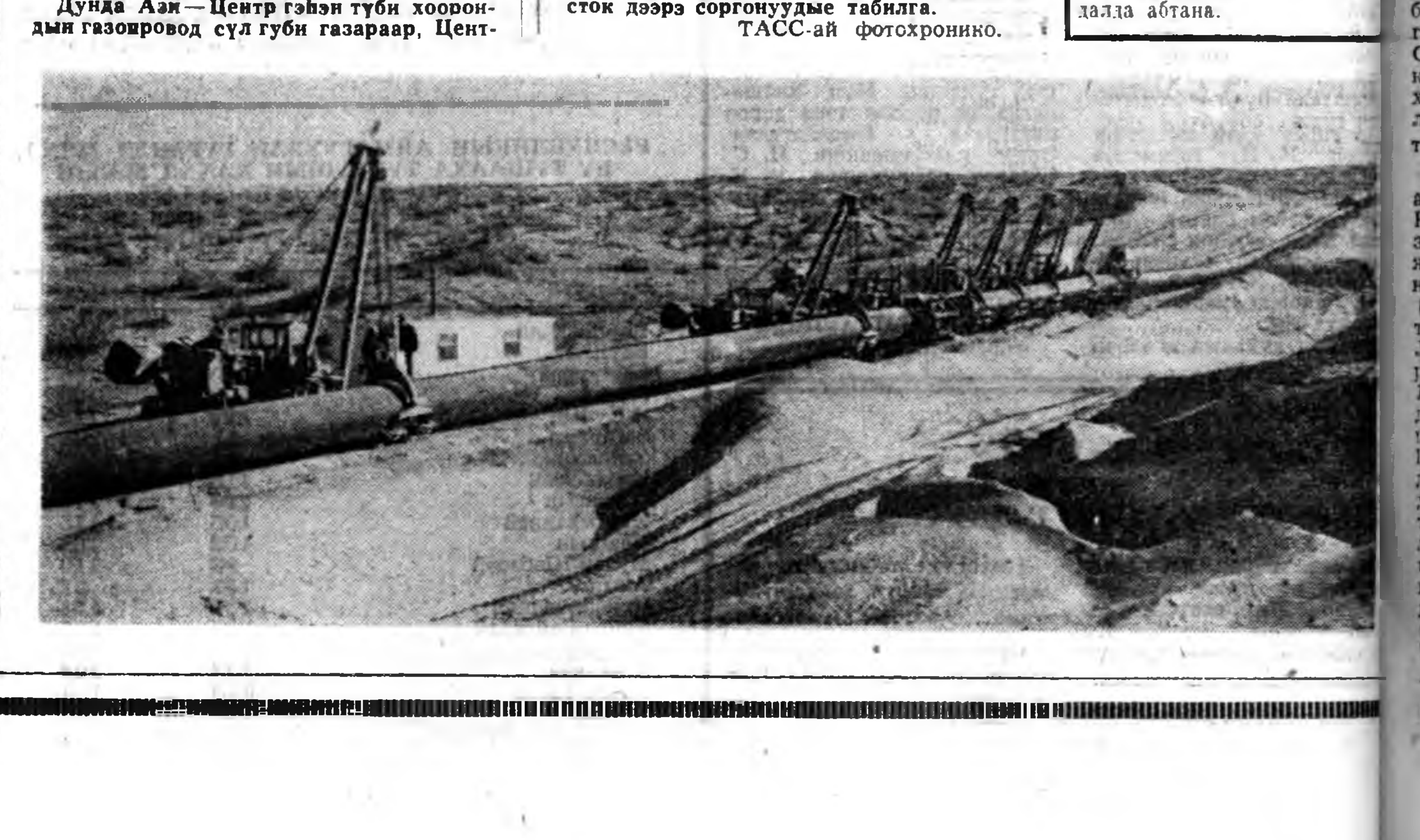

ГУРВА мянга гаран километр утатай Дунда Ази — Центр гэһэн түби хоорондын тон томо газова магистралиин дүрбэдэхи трубопровод Советскэ Союзда табигдажа байна. 1.420 миллиметр диаметртэй трубопроводой шэнэ «утаһан» Туркмендэхи Шатлык гэжэ газай баялигуудһаа эхилнэ. Энэ хэбтэшэдэ триллион хахад шахуу кубическа метр байгаалиин газ бии гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Тиин тус магистраль Туркмениин, Узбегэй, Казахай ССР-эй болон Советскэ Союзай европейскэ хубиин газар дайдаар үнгэрнэ. Газ булажа ябуулхын тулада 23 компрессорнэ станцинууд бариггдаха.

Дунда Ази — Центр гэһэн түби хоорондын газопровод сүл губи газараар, Центральна Каракумай элһэн губээнүүд соогуур һэтэ гараха. Тус магистралиин түрүүшын ээлжээн 1967 ондо хүдэлжэ эхилээ һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дунда Ази — Центр гэһэн түби хоорондын газопроводой дүрбэдэхи ээлжээн Центральна Каракумай элһэн соогуур табигдажа байна.

ТУРКМЕНИИН ССР. Шатлык-Хива гэжэ газопроводой барилгын хүдэлмэри түхэреэн сүүдхэдээ хэгдэнэ. Нэгэ хэдэн сагай үнгэрхэдэ, Туркменистанай газар дорохи баялиг — сэнхир түлишэ Дунда Ази — Центр гэһэн газопроводто нэгэдэн орохо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын нэгэ участок дээрэ соргонуудые табилга.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАДАЙ КОМСОМОЛОЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ ҺАЙНДЭРЛЭНЭ

ХУРАМХААН

Хурамхаанай аймагай олониитэ Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойн баярта һайндэрые тэмдэглэбэ. ВЛКСМ-эй райкомой баяр ёһололой пленум боложо, райкомой секретарь Т. Ш. Хамарханова энэ аймагай комсомолой түүхэтэ зам тухай, мүнөө үеын залуу үетэнэй хэжэ байһан ажал хэрэгүүд тухай элидхэл хээ.

Удаань КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Дагбаев, 20-ёод, 30-аад онуудай комсомолшуудай зүгһөө Буряадай АССР-эй габьяата багш А. Б. Будаин, 40-өөд онуудай комсомолшуудай зүгһөө Хурамхаанай дунда һургуулиин багша Е. Ц. Цыренова, 50-аад онуудай комсомолшуудай зүгһөө Дэрээнэй сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, Буряадай АССР-эй культурын габьяата ажал ябуулагша В. Ц. Баторов, 60-аад, 70-аад онуудай комсомолшуудай зүгһөө Хурамхаанай леспромхозой хүдэлмэришэн Л. А. Шульгин болон бусад пленумдэ хабаадалсагшадые амаршалһан байна.

Промышленна предприятинуудай, колхоз. совхозуудай эмхи зургаануудай комсомолой организацинуудай секретарьнар һайндэртэ зорюулаглаһан баяр ёһололой рапортнуудые ВЛКСМ-эй райкомдо барюулаа.

Мүн ажалдаа онсо шалгарһан залуу хүбүүд. басагадта комсомолой ветерануудта КПСС-эй райкомой, ВЛКСМ-эй ЦК-гай обкомой, райкомой Хүндэлэлэй грамотанууд үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. КПСС-эй райком ВЛКСМ-эй райкомдо дурасхаалта туг барюулба.

Хойто үдэрынь ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Хурамхаан тосхоной стадион дээрэ сурхарбаан үнгэргэгдөө. Эндэ бүхэ барилдаагаар, мори урилдаалгаар. һур харбалгаар, футбол ба волейболоор. гимнастикаар, хүнгэн атлетикээр мүрысөөнүүд үнгэргэгдэһэн байна. Мүн уран һайханай коллективүүд һайндэртэ зорюулагдаһан концертнүүдые ажалшадай урда табяа.

Б. БУДАЕВ.

ЗЭДЭ

Буряадай комсомолой алтан ойдо зорюулагдаһан ВЛКСМ-эй Зэдын райкомой баяр ёһололой пленум боложо дүүрэбэ. ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. А. Буинов элидхэл хэжэ, Зэдын комсомолой дабаһан түүхэтэ 50 жэлнүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь С. Б. Жаргалов, аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо, комсомолой хуушанай хүдэлмэрилэгшэ П. М. Бальчугов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь И. М. Филиппов, 40-өөд ондо ВЛКСМ-эй Ториин райкомой хүдэлмэрилэгшэ байһан В. А. Борисова. 30-аад онуудта ВЦИК-гэй гэшүүн ябаһан Е. К. Гармаева болон бусад аймагай комсомолшууд болон залуушуулые һайндэрөөрнь амаршалаад, саашандаа амжалтатай ябахыень хүсэбэ.

Пленум дээрэ ажалай залуу түрүүшүүлдэ, комсомолой ветерануудта КПСС-эй райкомой, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, обкомой, райкомой Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Хойто үдэрынь энэ һайндэртэ зорюулагдаһан сурхарбаан боложо, спортивна мүрысөөнүүд үнгэргэгдэһэн, уран һайханай коллективүүд концертнүүдые табиһан байха юм.

Н. ЛОБАНОВ.

Республикымнай бусад аймагуудта Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойн һайндэр олониитэ тэмдэглэнэ. Тиихэдээ баяр ёһололой пленумүүд дээрэ Буряадай залуу үетэнэй хандаһан хандалганууд политическэ эдэбхиин оршон байдалда абтана.

АРАДАЙ УНИВЕРСИТЕДЭЙ АЖАЛ

БПСС-эй горкомой үүсхэ... эр Буряадай барилгын уп... вленийн дэргэдэ техническэ ...эжэлтын, экономикын эрдэм ...дэрэлэй арадай университет ...хидхэгдээ бэлэй. Тус уни...рситедэй совет байгуулагда... Зүүн Сибириин технолоческа институдай, городой ...илгын организацинууд ба ...едприятинуудай түлөөлэг...д тэрэнэй бүридэлдэ ороhон ...на.

Барилгын факультедэй деканаар Зүүн Сибириин институдай архитектурын кафедрые даагша доцент Э. В. Демин томилогдоhон байна.

Барилгын управлениин инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, таhагуудые хүтэлбэрилэгшэд, экономистнуул, барилгын организацинуудай мастернууд тус факультедтэ hурадаг юм. Университедэй соведэй баталhан программын ёhоор, hарадаа 2 дахин хэшээлнүүд үнгэргэгдэдэг байhан. Бухы... 24 лекци уншагдаа.

Эдэ хэшээлнүүдэй hүүлээр кинофильмүүд харуулагдадаг hэн. Техническэ шэглэлэй 26 фильм шагнагшадта харуулагдаа. А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын хүдэлмэрилэгшэд техническэ литературын выставкэ эмхидхэдэг, бусадшье туhаламжа үзүүлдэг hэн.

Зүүн Сибириин технологическа институдай доцент Г. И. Пивоварова, багшанар К. М. Мaрактаев, Д. М. Мангутов, Улаан-Үдын архитектор П. Г. Зильберман, гидрометеорологическа обсерваториин директор А. И. Афонина болон бусадай уншаhан лекцинүүд илангаяа hонирхолтой байгаа hэн.

Эрдэм техникын дэбжэлтын, экономикын эрдэмэй арадай университет дүүргэгшэдтэ дипломууд hаяхан барюулагдаба. Университедтэ hураhан 50 гаран хүнүүд hуралсалай жэлэй туршада техническэ эрдэм мэдэрэлээ дээшэлүүлээ.

Политическэ ба экономическа hуралсалда ерэхэ жэлдэ үшөө олон хүн hурахаар хараалагдана.

И. ПАССЕК,
манай штатнабэшэ корр.

НАТАЛИЯ Ефимова зо...й эрилтэ хангадаг Тарба...гайн комбинадай эрэшүү...й гадар хубсаhа оёдог цех... удаан сагта хүдэлжэ бай... Тиихэдээ юрын оёдол...hoo мастер гэhэн нэрэ ...тэдэ хүртэрөө ургаа. ...алайнгаа дүй дүршэл дэ...лүүлээ. Тиин Н. Л. Ефи...ва социалис мүрысөөндэ ...о дахин илажа гараhан ...утай юм. Наталия Леони...нагай гараар бүтэhэн хуб...hан мүнөөшье олохон эрэ...үлэй бэе шэмэглэн яба...ар зандаа. Бэрхэ оёдол...он энэ жэлдэ абаhан социа...с уялгаяа болзорhoонь ...нд дүүргэхэеэ шармайн ...ана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: оёдолшон ... Л. Ефимова.

ВЕСНИНАГАЙ фото.

НҮХЭДЭЙ СҮҮД

...үнүүдые коммунис ёhoop хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нүхэдэй сүүдэй үүргэ бага бэшэ юм. Нийтын hунгагдадаг бүлгэмүүдэй цэгэн байжа, нүхэдэй сүүдүүд ажалшадай ажал хүдэлмэридөө оролдосотой hайнаар хандахын, социалис зөөридэ гамтай байхын, олониитын ёhо гурим нягтаар сахижа ябахын, бэе бэедээ нүхэд янзаар, хүндэтэйгөөр хандажа, ходо туhалжа байхын түлөө саг үргэлжэ оролдожо байха уялгатай.

Мүнөө манай Буряадай республикын промышленна предприятинуудта, барилгын организацинуудта болон транспортда — 525, колхоз, совхозуудта — 253, сомоной болон поселково Соведүүдтэ — 76, элдэб организаци, эмхи зургаануудта — 171, бүхыдөө нүхэдэй 1.100 сүүдүүд тоологдоно. Дүримэйнгөө ёhoop хараалагдаhан зорилгонуудаа бэелүүлэн, нүхэдэй олонхи сүүдүүд муу бэшээр хүдэлжэ байна. Тэдэнэй тоодо Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно, Октябрьска болон Советскэ, Кабанскын, Загарайн районуудай нүхэдэй сүүдүүд болоно.

Жэшээлхэдэ, Железнодорожно районой нүхэдэй сүүдүүд жэлэй туршада 150 хэрэг хараа. Илангаяа тэндэхи ЛВРЗ-гэй нүхэдэй сүүд архи ууха, элдэб ааша гаргаха, нийтын зөөридэ харша ябадалтай шанга тэмсэл хэжэ байдаг. Тиихэдэ Октябрьска районой ПОШ фабрикын нооhо илгадаг цехэй, мяха-консервын комбинадай малай гэдэhэ, дотор сэбэрлэдэг заводой, Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй «Скотимпорт» конторын, Прибайкальска аймагай Гремячинска тосхоной, Нарhатын экспедициин 130-дахи партиин болон нүхэдэй бусад сүүдүүд эдэбхитэй, оролдосотойгоор хүдэлнэ.

Дээрэ дурсагдаhан нүхэдэй сүүдүүд эртэнhээ түсэб табижа хүдэлмэреэ ябуулдаг, хэрэгэй харагдахада, бүхы гэшүүдынь хабаадалсадаг. Сүүдэйнгөө гаргаhан шиидхэбэрииe ханын газетээр, радиогоор дамжуулан, хүн бүхэндэ хүргэдэг.

Республикын юстици болон сүүдэй органууд нүхэдэй сүүдэй гэшүүдые hургахын түлөө оролдоно, асуудалнуудые бэлдэжэ, аймагай ажалшадай Соведүүдэй гүйсэдкомой заседани дээрэ табина. Үнгэрөөшэ 1973 ондо республикын арадай сүүдүүд нүхэдэй сүүдүүдэй гэшүүдээр 200 гаран семинар үнгэргөө. Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин, Хоринн, Улаан-Үдэ городой Железнодорожно, Советскэ районуудай арадай сүүдэй хүдэлмэрилэгшэд саг үргэлжэ тиимэ семинарнуудые үнгэргэжэ, өөhэдөө лекци, элидхэл уншажа байдаг.

Гэхэтэй хамта нүхэдэй олонхи сүүдэй хүдэлмэри мүнөө сагай эрилтэдэ үшөөл хүрэнэгүй. Илангаяа Бэшүүрэй, Ахын, Яруунын, Хурамхаанай, Зэдын аймагуудай нүхэдэй олонхи сүүдүүд дан муугаар хүдэлнэ. Тэдэнэр жэлэй туршада 1—2, заримдаа нэгэшье хэрэг хараагүй. Нүхэдэй сүүдэй hунгалта саг болзортоо үнгэргэгдэнэгүй, тэдэнэй түрүүлэгшээр, гэшүүдээр hайн бэлэдхэлтэй, ажабайдалай дүй дүршэлтэй, ёhо хуули мэдэхэ хүнүүд hунгагданагүй.

Жэшээлхэдэ, Прибайкалиин аймагай нүхэдэй 44 сүүдэй 14-дэ hунгалта саг болзортоо хэгдээгүй. Яруунын аймагай Мужыха, Эгэтэ, Үлзытэ, Түнхэнэй аймагай Галба, Таhархай тосхонуудай нүхэдэй сүүдүүд хэдэн жэлэй туршада шэнэдхэн hунгагданагүй. Загарайн аймагай Элхиин поселково, Горхоной сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомууд аяар 5 жэлэй туршада нүхэдэйнгөө сүүдүүдые шэнэдхэн hунгаагүй байха юм. Гусиноозерско ОРС-ын нүхэдэй сүүд hунгагдаагүй, харин тэндэхи хүтэлбэрилэгшэдэй захиралтаар табигдашаhаниинь гайхалтай.

Нүхэдэй сүүдэй ажал хүдэлмэридэ байгаа дутуу дундануудайнь гол шалтагаан юуб гэхэдэ, ажалшадай Соведүүдэй зарим гүйсэдкомууд, профсоюзай организацинууд, арадай сүүд, прокуратура тэдэндэ анхаралаа гүйсэд табинагүй, мүртэй туhа хүргэнэгүй. Иимэ дутуу дунданнуудые дары усадхажа, нүхэдэй сүүдэй хүдэлмэри эрид hайжаруулха тон шухала.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ,
Буряадай АССР-эй юстициин министрэй орлогшо.

ЗАМБУУЛИН ШЭНЖЭЛХЭ ТАЛААР СССР США ХОЁРОЙ ПРОГРАММА БЭЕЛҮҮЛЭГДЭНЭ

«Союз» — «Аполлон» гэ...э программаар замбуулинай дайда соо совет-американ туршалгын эхилхэ хүрэ...р жэл бага үлүүтэй саг ...ээбэ.

Наран шадарай замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар арадуудай хүсэл оролдолгые нэгэдүүлэ тухай hанамжын хэлэгдэhэн сагhаа хойшо таби гаран жэл үнгэрөө. Космонавтикын теоретическэ үндэhэ hуурииe табигдаха үедэ иимэ hанамжа гараhан юм. Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэлгэ, планетэнүүд хоорондын аяншалга бүхы арадуудай хэрэг болохо гэжэ космонавтикын үндэhэ hуури табигша К. Э. Циолковский өөрынгөө «Газарhаа холуур» гэжэ научно-фантастическа гайхамшаг повесть соогоо урид хаража хэлэhэн байгаа бшуу. Планетэнүүд хоорондын онгосо тухай повесть соо хэлэгдэнэй. Тэрээн дээрэ ородууд, американецууд, англичанууд, французууд, немецүүд, итальянцууд hуужа ябаа гэжэ хэлэгдэhые hанаад ...эл.

Агууехэ эрдэмтын урид хаража хэлэhэниинь мүнөө 30 гаран жэлэй үнгэрөөд байхада, бэелүүлэгдэхэ шатадаа оробо. «Союз» (СССР) ба «Аполлон» (США) гэжэ хоёр замбуулинай онгосын нэгэдэмэл программаар замбуулинай дайда руу хэгдэхээ байhан ниидэлгэ, экипажай гэшүүдэй нэгэ онгосоhоо нүгөөдэ руугаа ниидэлгын үедэ оролго, мүн тэдэ хэдэн научна шэнжэлгэнүүдые замбуулинай дайда соо хоёр ороной түлөөлэгшэдэй хэхэ байhаниинь ондо ондоо оронуудай нэгэдэмэл хүсэлэл оролдолгоор замбуулиниие шэнжэлхэ замда хэгдэхэ эгээн лэ томо алхам болоно.

Замбуулинай дайда руу түрүүлжэ ниидэhэн совет орон энэ талаар дамжагдаhан научна туйлалтануудай бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhада зорюулагдаха гэжэ түрүүлэн соносхоhыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Замбуулин юртэмсые шэнжэлэн мэдэлгын үрэ дүнгүүдые совет эрдэмтэд хилын саанахи нүхэдтөө дамжуулан үгэдэг байгаа, үгэhөөршье. «Интеркосмосой» шатаар социалис оронуудтай, тэрэшэлэн Франци, Инди, США ба бусадтай замбуулинай дайдые шэнжэлэлгээр Советскэ Союзай научна холбоон амжалтатайгаар хүгжэнэ. Замбуулинай дайдые шэнжэлэлгээр хоёр томо гүрэнэй — Советскэ Союзай ба Америкын Холбоото Штадуудай харилсаан hүүлэй хэдэн жэлэй турша соо бүри эдэбхитэй болоо.

СССР-эй Наукануудай академиин президент М. В. Келдыш, Аэронавтикын ба замбуулинай дайдые шэнжэлэлгын талаар американ национальна управлениин (НАСА) хүтэлбэрилэгшэ тиихэдэ байhан доктор Дж. Лоу түрүүтэй совет ба американ бүлэг эрдэмтэдэй 1971 оной январьда уулзахада, хоёр ороной хоорондохи иимэ hайн харилсаан эхилээ hэн. Тиихэдэл зүбшэжэ тодорхойлогдоhон хараа бодолнууд хоёр ороной аша туhада тааруугаар замбуулинай дайдые шэнжэлхэ үргэн ба олон янзын программа байгуулгада туhалаа. Дэлхэйн космонавтикада эли бодо нэмэри боложо үгөө. Тусхайлбал, шэнжэлхэ зүйлнүүдые хамтаараа тодорхойлолго, абтаhан үрэ дүнгүүдые зүбшэн хэлсэлгэ, метеорологическа мэдээсэлнүүдые абалсалга, ракета-зонднуудаар хэгдэдэг шэнжэлэлнүүдые тааралдуулга, байгаалиие замбуулинhaa ба мүн газар дээрэ шэнжэлэлгэ, замбуулинай медицинын, биологиин болон бусад асуудалнуудаар мэдээнүүдые халан абалсалгые үргэдхэлгэ гэхэ зэргын асуудалнууд совет-американ энэ түрүүшын программада оруулагдаhан байна.

СССР-эй Наукануудай академиин ба НАСА-гай хоорондохи хэлсээндэ 1971 оной январьда гар табигдажа, совет-американ уулзалга батадхагдаhан байна. Тус хэлсээн 1972 оной майда США-гай президент Ричард Никсонэй СССР-тэ ерэхэ үедэ гүрэн түрын шатаар эсэслэн найруулагдаhан байха юм. Тиихэдэ замбуулинай дайдые шэнжэлэлгээр харилсаа холбоо байгуулха, тэрэниие амгалан зорилгоор хэрэглэлгэ тухай СССР США хоёрой хоорондохи хэлсээндэ гар табигдаhан юм.

Правительствануудай хоорондо баталагдаhан хэлсээн түрүүшын үдэрhөө эхилэн бодото ябуулгануудые хэхэ хэлсээн болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэрэниие дэлхэйн научна олониитэ hаналаа ханангяар угтаа, ушарынь тус хэлсээн СССР США хоёрой хоорондоо hайнаар үгээ ойлголсодог болоhон тухай гэршэлжэ үгэhэн байгаа бшуу. Энэ талаар хамтаараа шэнжэлэлгэ хэхын тулада «Союз» ба «Аполлон» онгосонуудай 1975 оной июлиин тэн багаар ниидэхэеэ байhаниинь тусгаар удха шанартай гэжэ тоологдоно.

Научно-техническэ орёо асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэй байгаа гээд Советскэ талаhaa «Союз» — «Аполлон» программын техническэ директор СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент К. Д. Бушуев хөөрэнэ. Тусхайлбал совет ба американ онгосонуудай мүнөө үедэ хангагдаhан залгалдалгын узелда орходоо ондоо шэнэ узел ухаалан зохёохо шухала болоhон байгаа. «Союз» ба «Аполлон» онгосонуудай атмосферэ болон агаарай дарасын ондо ондоо байhан дээрэhээ онгосоhоо нүгөөдэ онгосо руу түргэхэнөөр бэеынгээ элүүрые оройдоошье муудхаангүйгөөр космонавтнуудай оролсодог байхын тулада тусхай түхеэрэлгэ ухаалан зохёохые баадхаа. Эдэ бэрхэшээлнүүд дабагдаа — залгалдалгын шэнэ узел, тэрэшэлэн дамжан оролсолгын түхеэрэлгэ байгуулагдаад, туршагдажа байнхай. Онгосо дээрэхи аппаратуратай, тусхайлбал, онгосонуудай ойртолсохо хамтын оньhо хэрэгсэлнүүдтэй холбоотой бусад техническэ шиидхэбэринүүд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ.

Космонавтнуудай өөhэдынь туршалгада бэлэдхэхэ хүдэлмэри эдэ бүхы жэлнүүдтэ түсэбэй ёhoop хэгдэжэл байдаг. Энээн тухай оло дахин мэдээсэгдэhэн байха юм. Американ бүлэг космонавтнуудай июниин 23-да СССР-тэ ерэлгэ ниидэлгын программын эгээн лэ шухала хубинуудаар бэеэ hорилгын шэнэ шатын эхин боложо үгэнэ.

Дэлхэйн научна олониитэ совет-американ замбуулинай туршалгада ямараар бэлэдхэлэй хэгдэжэ байhанай хойноhоо анхаралтайгаар ажаглан харана, тиихэдээ энээниие дэлхэйн космонавтикын — газарта дүтын огторгойн бодосуудые шэнжэлэлгын шухалын шухала шэглэлнүүдэй үндэhэ hуури болоно гэжэ зүб зүйтэйгөөр тоолоно. «Союз» — «Аполлон» программада американ олониитэ мүн лэ иимэ хараа бодолтойгоор хандана. «Замбуулинай дайда соо хамтаараа абтаhан шэнэ хэмжээ бүхэнhөө уламжалан, газар дээрэ хоёр ороной харилсаа холбоон улам бэхижэн үргэдэхэ» гэhэн тобшолол американ «Нью-Йорк таймс» гэжэ нүлөө ехэтэй газетэ хэнэ.

Энээн тушаа совет арадай hанамжые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев 1973 ондо Америкын Холбоото Штадуудта ошоод байха үедөө, хэлэhэн үгэнүүдэйнгээ нэгэн соо эли тодоор, гоёор найруулан элирхэйлэн мэдүүлээ hэн. Арадуудай аша туhада зорюулагдан, хүнүүдэй хүсэлэл оролдолгын ба оюун бэлигэй замбуулинай дайда соо ба газар дээрэ залгалдахые туйлаха хэрэгтэй гээд тэрэ хэлээ бэлэй.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэлгээр харилсаа холбоо байгуулха тухай СССР США хоёрой хоорондо Москвада хэлсээнэй баталагдаhаар оройдоол хоёр жэл үнгэрбэ. Научно-техническэ дэбжэлтын аша туhада, газар дээрэ эб найрамдал саашадань бэхижүүлхын аша туhада зорюулан, замбуулинай дайдые шэнжэлэлгээр хоёр ороной эрдэмтэдэй хүсэлэл оролдолгые нэгэдхэхэ бата бэхи үндэhэ hууринь энэ хэлсээн боложо үгөө гэжэ үнгэрhэн саг харуулба.

А. РОМАНОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ БАРИЛГАНУУД

Буркоопсоюзай правленидэ барилгашадай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай суглаан hаяхан үнгэргэгдэбэ. Суглаанда хабаадагшад «Хүдөө нютагуудта барилгын хүдэлмэриин хэр зэргэ ябажа байhан тухай» асуудал зүбшэн хэлсээ.

Үнгэрhэн юhэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй туршада Буркоопсоюзай системэдэ 5911 дүрбэлжэн метр талмайтай 40 магазин баригдажа, ашаглалгада үгтэhэн байба. Энээнhээ гадна, эд бараа хадагалха 13 склад, найман столово, зургаан овощехранилищи, сельпо, магазинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй байха hайн байра болон бусад барилганууд олоор баригдаhан байна.

Тарбагатай, Ивалга, Мухар-Шэбэр болон Нижне-Ангарск. Багдарин тосхонуудта хилээмэнэй завод, гараж болон бусад хамhабариин барилганууд hаяар ашаглалгада орохонь гэжэ суглаанда түлөөлэгшэд элидхэбэ.

Д. КОЛМАКОВ.

СОЦИАЛИС оронуудаар

ҺАЯХАН Будапештын үзэсхэлэн hайхан нэгэ газарта «Европо» отелиин саб сагаан олон дабхар байшан урган бодоо. Тэрэнэй болбосон түхэлтэй, таатай зохид номернуудта нэгэ доро 300 тухай хүнүүд байха. «Хани барисаанай поездоор» ерэhэн совет туристнууд отелиин эгээн түрүүшын айлшад болоhон байна.

Гоё hайхан байгаали, национальна культурын хоморой шухаг памятнигууд дэлхэйн олохон оронуудhaa Венгрн ерэхыень туристнуудай дура татадаг. Үнгэрhэн жэлдэ 7,2 миллион хүн хилын саанаhaa республикада ерээ, тэдэнэй 80 процентнь аха дүү социалис оронуудhaa ерэhэн туристнууд болоно.

МТИ—ТАСС-ай фото.

БЕЛГРАД. Союзна Скупщинын байшангай дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохроника.

(Түгэсхэл. Эхиниинь 153-дахи номерто).

Янжима Дугаровнагай нүгөөдэрынь ерэхэдэнь, Доржиев саб сагаан самса дээрээ галстук зүүhэн, хара костюм үмдэhэн юумэ үүдэндээ угтаба. Сэрэгэй дарагар сэбхэгэр хубсаhанай hүүлээр эгээлэй костюм үмдэhэн Булад хүбэнгөөр хэжэрхиhэн хүүгэдэй наадаанхай баабгайдал адли өө мөөгүй монсогорхон, зөөлэн, бамбагархан юумэ шэнги үзэгдэбэ. Теэд тэрэнэй шэнэ янзын түхэл маяг тэрэниие уруу дараа бэшэ, харин үшөө илдам налархай, үхибүүн мэтэ хөөрхэн, аха дүү мэтэ дүтэ, өөрын болгоно.

— О-hoo! Үбшэлhэн хүн бэшэ, айлшаар ябахаа байhан шэнгилши, — гэжэ Янжима Дугаровна энеэбхилэн хэлэбэ.

— Тиимэ, би айлшаниие хүлеэжэ байнаб.

— Ямар айлшан бэ?

— Шамайе.. — гээд, Булад Янжима Дугаровнагай дэгэл тайлалсажа үлгөөд, таhалгын нээлгээтэй үүдэ руу заан:

— Тиишээ ороё, — гэбэ.

Таhалгадань ороходонь, үнэхөөрөө, урда тээхидэ орходоо сэбэрлэгдэhэн, ханаhaa холо болгоhон столынь сагаан хушалтатай, дээрэнь хоёр хүнэй эдеэлхээр аяга табаг табигдажа эхилhэн байба.

— Энэмнай юун гээшэб? — гэжэ Янжима Дугаровна гайхан асууба.

— Би эдэгээб, Янжима, мүнөө минии айлшан болыш даа, — гэжэ Булад гуйнгяар хэлэбэ.

— Тиигээ hаа, түрүүн хоолойгоо харуула.

Булад үгэ дууламгайгаар түргэн ошожо, сайн халбага асаржа үгөөд, Янжима Дугаровнагай хажууда стул дээрэ hуужа, жаахан үхибүүндэл, амаа ангайн, хэлээ утаар гаргаба.

— Нээрээшье, барагтай боложо байгаа хүн байнаш. Гансал хүйтэн юумэ уужа болохогүй. Архи, бүришье... — гэжэ үзэhэнэйнгөө hүүлээр хэлэбэ.

— Тиимэ, тиимэ, би мэдэнэб... Зай, hуугыш даа, би энэ гэhээр сай түхеэрээдхиhүүб.

— Үгы, энэ hамганш хаана гээшэб? Ажалhaa ерээдүй гү? — гэжэ Янжима столдо hуухынгаа тэндэ асууба.

— hамган?.. — гэжэ үгы мэг гээд, Булад торсолдошобо. — Бидэш hалаа тоонойбди.

— Юу хэлээ гээшэбши? — гэжэ гайхан асууба.

— Анханайл таарахагүй хоёр байhан байшообди.

— Үгы, яашоо юм гээшэб? Яhала удаан hуугаа хаямта, — гэжэ Янжима Дугаровна айлай hандаржа байhанда, үнэн зүрхэнhөө голхорон хэлэбэ.

— Олон жэлдэ hүүхынь hуугаа зон бэээбди... Теэд нэгэтэ нэгэ болохо юумэн лэ болоол даа... Тиигээдшье бидэниие hалашагүйгөөр холбохо үхибүүнш манда бии бэшэ даа...

— Эбтээ ороно бээзт даа.

— Үгы! Энэш бусалтагүйгөөр шиидхэгдэhэн асуудал! Зай, энээн тухай хүрөө! Сай ууя.

— hая халууржа хэбтэхэдээ, гансаараа байhан болоногши?

— Тиигэ.

— Юундэ намда hая хэлээгүйбши? Эмшье асаржа үгэхэ байгаа гүби.

— Бараг ааб даа. хажуудахи хүршэ хүгшэмнай ходо эрьежэ байгаа.

Булад хүл табин, гэр [illegible]

...ногhоонь халта дүнгэн, таhалгада асарба.

Янжима Дугаровна шэнэ почто үзэжэ байтараа, таг дээрэхи номуудай дунда фотоальбомой байхые обёоржо, ошожо тэрэниие абаба.

Альбом соо ехэнхидээ сэрэгэй хубсаhатай хүнүүдэй зурагууд байба. Буладай нүхэдынь, сэрэгэй албанда суг ябаhан хүнүүдынь хэбэртэй. Буладай зурагуудшье ехэ олон. Янжима Дугаровнада өөртэнь хадагалаатай байдагтал адли зураг дээрэhээ Булад урдаhaань энеэбхилэн hууна. Энэнь бэшэ зурагуудта орходоо, урин hайханаар, танигдаагүй олон хүн соо гансаараа байтараа, урдаhайнгаа эжэл нүхэртэй уулзаhан мэтээр үзэгдэбэ. Яахадааб гэхэдэ, энэ зураг залуу наhанайнь уйдхар гунигай, хоёр хасар дээгүүрнь мухарилдаhан дабhан шэнги гашуун нёлбоhонойнь гэршэ мүн шуу. Хажуудань hамгантаяа ороhон зураг байна. Буладыень өөгшөөн урихаар харахадань, дураа гутаhан юумэлэл, hамганиинь зураг бүхэнhөө хурса харасаар сэб сэхэ шэртэнэ. Шэрүүхэн зантай хүн хэбэртэй. Хэдэн олон зураг дээрэ нэгэш энеэбхилнэгүй. Тиимэ сэбэр бэшэ хэбэртэй. Али фото-зурагта гоё бэшээр ородог байгаа гү даа? Юуб гэхэдэ, үни хада нэгэ дахин үйлсэдэ халта харахадань, яhала зохид шэнгеэр үзэгдөө hэн.

Альбомой үргэлжэ хуудаhые эзэлhэн зураг гаража ерэбэ. Тэндэ майор зэргэтэй Булад сэрэгэй нэгэ ехэ даргын гарhaa орден гү, али медаль абажа байна. Ямар нэгэн габьяа гаргаhан байгаа гээшэ гү, али үни удаан саг соо Эхэ орондоо үнэн сэхэ алба хэhэнэйнь түлөө энэ шан барюулагдаhан байгаа ха гү?.. Бүхы талаараа түшэг тулгууритай, урагшаа hанаатайл хадаа аяар хорин долоон жэлдэ сэрэгэй албанда ябаа юм ааб даа.

Үшөө нэгэ хуудаhа hэхэхэдэнь, залуухан айлайхи хоорондоо үхибүүгээ тэбэринхэй урдаhaaнь миhэрэлдэн байба. «Лаб лэ жаахан үринь эхэ эсэгэ хоёройнгоо нюур шарайда иимэ баяртай хүхюун гэрэл татаа ёhотой даа», — гэжэ бодохотоёо адли Буладтан гансашье үхибүүтэй hаа, иигэжэ hалахагүйл hэн даа гэжэ бодоодхибо. «Баарhан даа, Булад. Нэгэтэ хүршэ айлайнгаа үхибүүтэй болоhон тухай бэшэхэдээ, ехэ баярлан, үхибүүень хөөрхэшөөн. hайхашаан бэшээ агша hэн, Хүүгэдтэ дуратайл байhан байха даа. Теэд хуби заяаниинь юун гэhэй шэрүүнээр эрьеэ гээшэб!» — гэжэ бодон, альбомоо харахаа болишоод, минн ирасагаан hуутарнь, өөрынь үнинэй шарлашаhан зураг нюдэндэнь торсолдобо. Янжима Дугаровна өөрынгөө зурагые эндэ байха гэжэ hанаагүй дээрэhээ сошожо абаба.

— Үгы энэ минии зураг хаанаhaa абаабши? — гэhээр альбомоо бариhан зандаа кухнида гүйжэ ошобо.

— Өөрhөөш эрижэ ядахадаа, хүнhөө абаа hэм.

— Хэзээ?

— Үшөө шамтай бэшэлсэдэг байхадаа.

— Хэнhөө гээшэб?

— Энэмнай нюуса... Зай, саймни бэлэн болобо. Ошожо сайлая, — гээд гүсээ барихадань, тэдэнэр хоюулаа таhалгада оробо.

Янжима Дугаровна сагай ехэ түргөөр үнгэрhые гайхаhаар hуурпhaa бодобо. Тэрэнэй стол дээгүүрхи [illegible]

...шоходонь, Янжима Дугаровна тэрээн тээшэ эрьелдэн харахадаа, сошожо абаба. Тэрэ ами наhанайнгаа асуудал шиидхүүлхээ байhандал сэдьхэлээ хүдэлгэжэ, шэг шарайгаа хубилганхай юумэ байба. Янжима Дугаровна тэрэниие хайрлан энхэрхэ сэдьхэлдэ гансата абтажа, ямар юумэнээ интэрээ зобооhыень элирүүлхэ гэншьегүй:

— Булад...— гэжэ хайрата үридээ хандаhандал урихаар дуугарба.

— Янжима, хоюулаа айл болоёл даа, — гэжэ Булад хэлээд, ялалзаhан нюдөөрөө сэхэ урдаhaaнь гэтэбэ.

Иимэ юумэ хүлеэгээгүй байhан Янжима Дугаровна гайхаhандаа халта миhэд гээд абаба. Теэд юундэ энеэбхилээ гээшэбиб гэжэ тэрэ дороо халаглаа hэн. Яахадааб гэхэдэ, Буладай шарай улам ехээр барайжа, баруун хасарынь түргэ түргэн татагад гээд, нюдэнэйнь хараса далтиран, доошоо болошобо.

Янжима Дугаровна бэеэ барингүй даб гэжэ. Буладай убсүүндэ нэнгэшэбэ. Буладай ямар хүн байhые мэдээгүй дээрэhээ, мэдэхэ гэжэ оролдоогүй дээрэhээ тэрэ үни холын сагта хэды ехэ алдуу хэжэ. тэрэ алдууhaa боложо, өөртэнь үнэн сэхээр дуратай байhан хүниие, мүн өөрыгөө зобооhоноо hая ойлгоhондоо гү, али хорёод жэлэй туршада сэдьхэлэйнгээ оёорто домоглон дурсажа ябаhан хүнэйнгөө сээжэдэ түрүүшынхиеэ иигэжэ нэнгэжэ, дулаахан бэеынь үнэрые хоншуурхан үнэсэжэ баярлаhандаа гү, али яаhандааб, бэеэ барингүй бархиршаба.

Булад ехэ таашаархан, бархирхаа болихынь аргаданшьегүйгөөр, нэгэ гараараа тэбэреэд, нүгөө гараараа дүмүүхэнээр толгойень эльбэн байжа:

— Янжима, шамайе анха түрүүн хараhан сагhaa хойшо шам тухай hанаанда ото ээлэгдэн ябааб, хорёод жэлдэ гажарhан сэдьхэлым тэниилгыш даа. Энэ гүйлтадам арсаа hааш, бүхы ажабайдални ямарш удхагүй болон хооhорхол... Таби хүрэхэеэ ябаhан аад, гэр бүлэдөөш түбхинөөгүйем мэдэнэ хаямши, — гэжэ дээрэ дээрэhээнь хэлээд, баhа абяагүй болошобо.

Янжима Дугаровна аргаахан аар Буладай гарhaa сүлөөржэ, нюураа угаахаяа ябашаба. Ехэсгэй эхэнэр аад, үхибүүн мэтэ бархирhандаа аягүйрхэhэндэл, уруугаа хараhан юумэ бусажа;

— Зай, би ябахам даа, —гэбэ.

— Намда ямар харюу угэхэбши? — гэжэ Булад урдаhaaнь дүтэлэн асууба.

— Тиимэ бэлэхэнээр шиидхэжэрхихэ хэрэг бэшэ хаям даа... — гээд, Янжима Дугаровна хубсалхаар забдаба.

— Тиигээ hаа, би шамайе үдэшэхэм, — гэжэ Булад хорихын аргагүй эридээр хэлэбэ.

— hайтар дулаала, амаа бүтүүлхэ дулаан шарф боогоорой.

Тэдэнэй газаа гарахадань, хүбэн шэнги бамбагар зөөлэхэн саhан орожо байба. Оршон тойрон хон-жэн. Хүн зоншье үйлсэдэ хомор.

Янжима Дугаровнагай газаа ошоод, гэдэргээ харахадань, хоюуланайнь зэргэлhэн мүр зурына. Хирэ тооhогүй шэнэхэн саhан дээгүүр зэргэлэн ябажа гаргаhан энэ харгынь саашанхи хамтынь хуби заяанай харгын эхин мэтээр Янжима Дугаровнада үзэгдэжэ, үхибүүн мэтээр баярлажа, хүхижэ байтараа, Буладай газаа удаан байжа болохогүйе hанаандаа оруулан:

— Зай, гэртээ хари даа, — гэжэ аргадан hагад дуугарба.

— Би танайда оролсоhойб, зүбшөөгыш даа, — [illegible]

П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ конкурс

ДУУШАДАЙ КОНКУРСДО ИЛАГШАД

Үдэр бүри эдэбхитэй габшагайгаар ажаллажа, мэргэжэл шадабаряа нарижуулан, уран бэлигэйнгээ орьёлдо хүрэхэ гээшэ П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ конкурс дээрэ дуушадай мүрысөөндэ илажа гарагшадай гол зорилгонь болоһон байна. 14 оронһоо 52 дуушан энэ мүрысөөндэ хабаадаа. П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын V конкурсын үндэр дээдын шагналнууд нэгэ алтан, дүрбэн мүнгэн, дүрбэн бронзо медаль эгээл эрхимүүдтэ барюулагдаа.

Одессын оперо, баледэй 29 наһатай дуушан Иван Пономаренко эгээл дээдын шанда хүртэбэ. Энэ дуушан түрүүлэн уран һайханай бүлгэмдэ хабаададаг байһанаа Одессын консерваторидо һуража, мэргэжэлээ дээшэлүүлэн, энэ жэлэй уласхоорондын табадахи конкурсдо илажа гараба бшуу.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Харьковай оперо, баледэй театрай дуушан Людмила Сергиенко, Будапештын оперно театрай дуушан Сильвия Шаш, Софин консерваториин хүмүүжэмэл Стефка Евстатиева гэгшэд амжалта туйлаһан байна. Хэрбээ совет, венгер артистнуудай урда тээнь уласхоорондын бусад мүрысөөнүүдтэ хабаадажа, шагнал хайрануудта хүртэһэн байгаа һаань, болгар дуушан Москвада үнгэргэгдэһэн конкурсдо түрүүщынхеэ хабаадан, ехэ амжалта туйлаа. Эдэнэр бултадаа мүнгэн медальнуудта хүртэбэ. Будапешт, Рио-де-Жанейро хотонуудта үнгэргэгдэһэн уласхоорондын конкурснуудай лауреат Колош Ковач (Венгри) мүн лэ имэ шанда хүртэһэн байна.

Совет дуушад Галина Калинина, Татьяна Ерастова, Анатолий Пономаренко, Владимир Мальчендо гэгшэд гурбадахи һуури эзэлжэ, бронзо медальнуудаар шагнагдаа. СССР-эй түлөөлэгшэд Александр Дедик, Анатолий Бойко дүрбэдэхи һуурида гараа. Римма Глушкова (СССР), Петер Дворски (Чехословаки), Анатолий Кочерга (СССР) гэгшэд табадахи шангуудта хүртэбэ. Югославиин дуушан Гордане Евтович зургаадахи һуури эзэлээ.

Слободан Станковичые (Югослави), Иштван Гатине (Венгри), Юрий Статнигые (СССР), Иван Консуловые (Болгари) жюри дипломуудаар шагнаһан байна. Совет авторнуудай зохёолнуудые эрхим һайнаар гүйсэдхэһэнэйнгөө түлөө Стефка Евстатиева тусхай дипломоор шагнагдаа.

— Энэ конкурс бэлигтэй бэрхэ залуу олон дуушадые элирүүлээ, — гэжэ жюрин түрүүлэгшэ, СССР-эй арадай артист А. В. Свешников хэлэбэ. — Эдэнэр ехэхэн ерээдүйтэй байна. Түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадагшад бултадаа һайхан хоолойтой, хүгжэмэй гүн гүнзэгы удхые гүйсэд ойлгохо байһанаа харуулаа. Илангаяа социалис оронуудай түлөөлэгшэд Москвада жэгдэ һайнаар гүйсэдхэжэ, ехэ амжалта туйлаһан байна. Туйлаһан амжалтаараа сэдьхэлээ ханангүй, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахыень хүсэнэбди. Эдэнэр бэлиг шадабаряа дээшэлүүлхэдээ, искусствада ехэ амжалта туйлаха байһаниинь дамжаггүй.

(ТАСС).

МОСКВА. П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Уласхоорондын V конкурс.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: виолончелистнүүдэй дунда Уласхоорондын конкурсын лауреадууд (зүүн гарһаа) Иван Монигетти (СССР, II шан), Хирофуми Канно (Япон, III шан), Сета Балтаян (Болгари, IV шан), Борис Пергаменщиков (СССР, I шан) ба Джеймс Крегер (США, IV шан).

ТАСС-ай фотохронико.

ФУТБОЛ «ДИНАМО» ТҮРҮҮЛҺЭЭР

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ — арбан дүрбэдэхи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Наадан июлиин нэгэндэ үнгэргэгдэһэн байгаа. Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, наадаанда арбан дүрбэн командын футболистнууд хабаадаһан байна. Эдэнэр сооһоо айлшаар ошоһон гурбан командын футболистнууд амжалта туйлаба. Жэшээнь, Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» команда Томскын «Торпедэдэ» айлшалһан. Тиихэдээ талмайн эзэдые 3:1 тоотойгоор шүүхэдээ, мүрысөөнэй таблицада хоёр һуури урагшаа дабшаба. Нүгөөдэнь — Владивостогой «Луч» команда болоно. Эдэнэр урда наадаанда Томскын «Торпедо» командада айлшалхадаа, талмайн эзэдые 0:3 тоотойгоор шүүһэн һаа, мүнөө Прокопьевскын «Шахтёрто» айшалхадаа, талмайн эзэдые 1:0 тоотойгоор шүүжэ, дахинаа урагшаа дабшаба. Тиихэдэ мүрысөөнэй таблицада түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ябаһан Новосибирскын «Чкаловец» Шэтын футболистнуудта айлшалһан юм. Ерэн минутын туршада наадаһан эдэнэр тоо нээжэ үрдингүй, 0:0 тоотойгоор тэнсэһэн байна.

Бусад командануудынь хэр зэргэ наадаа хаб гэхэдэ, Барнаулай «Динамо» өөрынгөө стадион дээрэ наадахадаа, айлшаар ерэһэн Урда-Сахалинай «Сахалин» командын футболистнуудые 3:0 тоотойгоор шүүгээд табихадаа, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлбэ. Мүн манай «Сэлэнгэ» команда айлшаар ерэһэн Омскын «Иртыш» командын футболистнуудые 3:0 тоотойгоор шүүгээ һааб даа. Тиин мүнөө «Сэлэнгэ» хоёр һуури урагшаа дабшажа, урда тээнь адли очконуудтай болоод ябаһан зарим командануудай урдань гараба.

Һүүлэй хэдэн уулзалгада шүүгдэжэ эхилһэн Эрхүүгэй «Авиатор» гэртээ Курганай «Зауралец» командатай наадахадаа, эдэнэрээ 2:0 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, хоёр һуури урагшаа дабшаһан байна. Мүрысөөнэй таблицада һүүлшын хоёр һуури эзэлжэ ябаһан Нижний Тагилай «Уралец», Челябинскын «Локомотив» команданууд хоорондоо наадаһан байгаа. Эндэ талмайн эзэд — «Уралец» командын футболистнууд айлшадаа 2:0 тоотойгоор шүүжэ, хоёр һуури урагшаа дабшаха аргатай болоо.

Мүнөөдэр манай «Сэлэнгэ» команда өөрынгөө стадион дээрэ ээлжээтэ уулзалгаяа үнгэргэхэнь. Айлшаар Курганай «Зауралец» команда ерэхэ юм.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица тоологдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Динамо» Барнаул	13	9	4	0	25: 5	22
«Чкаловец» Н-Сиб.	14	9	3	2	22:10	21
«Амур» Благовещенск	12	6	4	2	17: 8	16
«Иртыш» Омск	14	6	3	5	15:17	15
«Луч» Владивосток	12	6	2	4	22:12	14
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	12	5	4	3	13: 9	14
«Вулкан» П-Камч.	12	6	2	4	12: 9	14
«Локомотив» Шэтэ	13	4	5	4	9: 8	13
«Зауралец» Курган	14	4	5	5	11:12	13
«Торпедо» Томск	13	5	3	5	11:17	13
СКА Хабаровск	11	4	4	3	17:17	12
«Автомобилист» Красн.	12	5	2	5	12:14	12
«Авиатор» Эрхүү	12	4	2	6	15:20	10
«Шахтёр» Прок.	13	2	5	6	8:14	9
«Уралец» Н. Тагил	12	2	4	6	10:13	8
«Сахалин» Ю-Сах.	12	2	4	6	8:15	8
«Нефтяник» Тюмень	12	2	3	7	11:21	7
«Локомотив» Челяб.	13	1	3	9	8:25	5

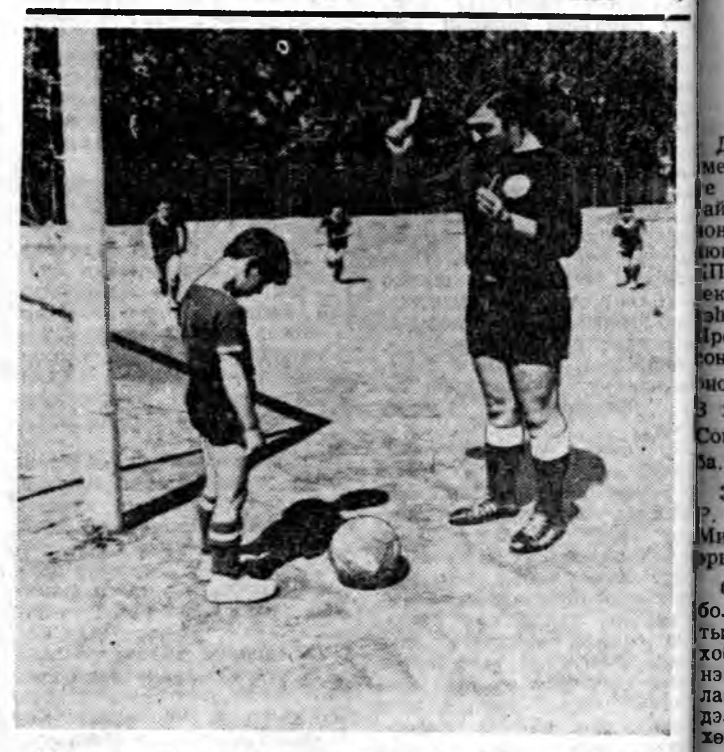

Тбилисиин «Динамо» командын футболистнуудай дунда хүүгэдэй тусхай футболой һургуули дүүргэһэн спортсменүүд олон юм.

Зураг дээрэ: һургуулиинбагша, республикын категориин судья Г. Сепиашвили алдуу гаргаһан эдэр футболистые зэмэлжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭРДЭМТЫН 60 НАҺАН

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай Буряадай филиалай конференц-зал соо Буряадай ниитын эрдэмэй институдай дэлгэрэнгы заседани һаяхан боложо, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор Элиасов Лазарь Ефимовичэй 60 наһа гүйсэһэнэйнь, 40 жэл соо ород арадай фольклор шэнжэлһэнэйнь ехэ баяр ёһолол болобо. Ниитын эрдэмэй институдай директор Д. Д. Лубсанов оролго үгэ хэлэбэ. Тиигээд түүхын эрдэмэй доктор П. Т. Хаптаев эрдэмтын ажабайдал, творческо ажал тухайнь элидхэл хээ.

— Нүхэр Элиасов эдир залуу наһанһаа фольклор суглуулжа эхилһэн юм.

Аяар 1926 оной зун Элиасовай түрэһэн Баргажанай Уро нютагта П. П. Хороших, А. В. Гуревич гэгшэд түрүүтэй археологуудай, фольклористнуудай бүлэг Эрхүүһээ ерэһэн гэхэ. Тэдэнэр ород арадай хуушанай дуу, үльгэр туужа бэшэжэ абаха даабаритай һэн. Эдэ хүнүүдтэ эдир Элиасов туһа нэмэри хүргэлсэһэнэйнгээ түлөө тусхай библиотекээр, хэдэн карандаш, тетрадяар шагнагдаһан байгаа, — гэжэ нүхэр Хаптаев хэлэбэ.

Олон үхибүүтэй бүлэдэ түрэһэн тула нүхэр Элиасов хара багаһаа ажал хэжэ эхилээ. Алдан, Бодайбо гэхэ мэтэ алтанай уурхайнуудта хүдэлмэришэнөөр, алта угаагшаар, туһалагшаар хүдэлөө. Юрын алта бэдэрэгшэһээ эхилээд, арадай аман зохёолой алтан уута уудалагша доктор болотороо ургаһан намтартай. Тиигэжэ дүшөөд жэл соо нүхэр Элиасов нилээд ехэ шэнжэлэл хэһэн, олохон ном бэшэһэн байна. Олохон зохёолнуудһаань нэгэ хэдые нэрлэхэдэ иимэ: «Шэмээшэгүүдэй фольклор», «Забайкалида граждан дайнай үедэ Сибириин арадай революционно дуунууд», «Зүүн Сибириин арадуудай фольклор» гэжэ эгээл томо гурбан боти ном 1973 ондо хэблүүлэн гаргуулаа. Элиасовай хүтэлбэрилдэг сектор жэл бүри Сибириин, Алас-Дурна зүгэй олохон областьнуудаар ябажа, шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэжэ байдаг.

Институдай зүгһөө Ярневский, Басаев, Шэтын институдай зүгһөө Левашов, ЛВРЗ, авиационно заводуудһаа амаршалгын үгэнүүд хэлэгдээ.

КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадиев Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ, КПСС-эй Буряадай обкомой амаршалгын бэшэг уншаһан байна.

Һүүлдэнь Забайкалиин шэмээшэгүүдэй арадай хоор эрдэмтэниие амаршалан, багахан концерт харуулба.

Н. ХАЗУЕВ.

МАЛШАД АЛЬГА ТАШАН УГТАНА

МУХАР-ШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). Зунай сагта малшадые соёлой талаар хангалгаар аймаг дотор яһала ехэ юумэн хэгдэжэ байнхай. Жэшээнь, манда гурбан автоклуб бии. Аймагай түбтэ эмхидхэгдэһэн долоон агитбригадамнай тусхай графигай ёһоор, ээлжээгээр «мухаридаг клубуудтаа» һуужа, холын малшадта ошодог. Түгнэ, Шаралдай, Подлапатки мэтын нютагуудай малшад агитбригадын табиһан наада хаража, яһала баясаһан, альга ташаһан байха.

Агитбригадын гэшүүд имагтал наада табидаг бэшэ, элдэб темэдэ хөөрэлдөө хэдэг, «сахилгаан» хуудаһануудые гарградаг. Юрэдөө, долоон агитбригада долоон хоног соо нэгэ-нэгэ дахин хүдөө гарадаг байна.

Мүн баһа аймаг доторнай 180 нүүдэл-кино тоологдоно. Тэдэмнай полевой станда, гүүртэ, фермэнүүдтэ ошожо, кино харуулна.

Е. ПАВЛУЦКАЯ,
аймгүйсэдкомой соёлой таһагые даагша.

* * *

Мүнөө хаанашье — республикымнай хүдөө нютагуудта хонидой нооһо хайшалха халуун хаһа хүрэжэ ерэнхэй. Һаяшаг Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой хонин һүрэг хайшалжа байгшадта «Байгал» ансамблиин солистнууд ерэжэ, ехэ программатай концерт харуулба.

Ансамблиин солистнууд В. Шагжиев, В. Цыренов, К. Шулунова, композитор А. Андреев гэгшэд буряад ород, яхад, лаос, монгол арадуудай дуунуудые гүйсэдхэжэ, сүтлаагшадай зүгһөө халуунаар һайшаагдаһан, тэдэниие ехэтэ баясуулһан байна. Хүндэтэ айлшадай гүйсэдхэһэн дуун бүхэниинь нэрьемэ альга ташалгаар үдэшэгдэбэ.

Концертын һүүлээр совхозой ажалшад айлшадтаа халуун зүрхэнэй баярые хүргөөд, творческо ажалдаа амжалтатай, буряад арадайнгаа искусстватай оронойнгоо арад зониие танилсуулжа ябахыень хүсэбэ.

Ж. ЦЫДЫПОВ.
хүдөө бэшэгшэ.

ХУЛГАЙШАД БАРИГДАА

«Баянгол горхондо нютаглажа эхилһэн сазан загаһа хулгайгаар бариха һэдэлгэтэй хэдэн хүнүүд гүльмэ табижа эхилбэ» гэһэн дохёо Сэлэнгын аймагай инспектор «Байкалрыбводой» управленидэ дуулгаба ха. Тэрэ дороо тусхай бүлэг инспекторнүүд хулгай хэгшэдые барихаар ошоһон байгаа.

Гүрэнэй инспектор В. П. Сноволинай хүтэлбэрилһэн бүлэгэй хулгайшадта ерэхэдэнь, эдэнэрынь сазан загаһа барижа, туха сүлөөгүйнүүд байба. Зүбшөөлгүйгөөр хулгай хэгшэд 1268-дахи автотранспортна ажахын жолоошон Вяткин И. Н., 56-дахи мехколонныя экспедитор Буруев А. Н. гэгшэд 1268-дахи автотранспортна ажахын ашаанай машинаар аяар 150—160 километрэй зайда загаһа хулгайгаар бариха һанаатай ерээ бшуу.

Дура зоргоороо аашалһан эдэнэрэй зэр зэмсэг абтаһан, хулгайшад яла түлэхэ болоһон байна. Зүгөөр эдэнэртэ хэн машина үгөө юм гэжэ саарһыень шалгажа үзэхэдэ, тусхай путевко 1268-дахи автотранспортын гаражай механик гараа табижа үгэһэн байба.

А. ХАМАГАНОВ,
«Байкалрыбводой» управлениин гүрэнэй инспектор.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ВАШИНГТОН

Ерээдүйдэ шухала удха шанартай

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй США-гай Президент Р. Никсонтэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд, уулзалганууд хоёр ороной арадуудта ехэ удха шанартай байна гэжэ сенадта республиканецуудые хүтэлбэрилэгшэ Х. Скотт мэдүүлээ.

Мүнөө боложо байһан хөөрэлдөөнүүд Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай хоорондын харилсаае саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ туһа хүргэхэ байна гэжэ тэрэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлээ.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха хэрэгые хинаха, худалдаа наймаа хүгжөөхэ, научна ба соёлой холбоо барисаа үргэдхэхэ асуудалнуудаар совет-американ хөөрэлдөөнүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ Х. Скотт тэмдэглээ. Мүнөө СССР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ арга боломжонууд нээгдэжэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, США-гай Президент Р. Никсонэй хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ баталагдан абтаһан хэлсээнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула, хоёр ороной хоорондохи харилсаае һайжаруулхын тула США-гай конгресс эдэбхитэйгээр ажал ябуулха уялгатай гэжэ сенатор хэлэбэ.

БУХАРЕСТ

Хани харилсаанай түсэб

ТАСС

1974 — 1976 онуудта СССР-эй Уран зураашадай холбооной ба Румыниин Уран зураашадай холбооной хоорондохи харилсаа холбооной хүдэлмэриин түсэбтэ эндэ гар табигдаа.

Энэ түсэбэй ёһоор, зохёохы хоёр холбоонууд делегацинуудаа эльгээлсэжэ, совет ба румын уран зураашадай зохёол бүтээлнүүдэй выставкэнүүдые эмхидхэлсэжэ байха юм.

Баталагдан абтаһан түсэб 1974—1976 онуудта СССР-эй, СРР-эй хоорондохи соёлой, научна харилсаа холбооной ниитэ түсэбэй зарим хубинь болоно.

БҮХЫ АРАДУУДАЙ АША ТУҺАДА

Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гурбадахи уулзалга СССР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаае саашадань һайжаруулха хэрэгтэ. уласхоорондын байдалда сэгнэшэгүй удха шанартай байна гээд гадаадын хэблэл сэгнэнэ. Урда тээхи хоёр уулзалгадал адли, энэшье уулзалга хоёр ороной аша туһада, бүхы дэлхэйн оронуудай арад түмэнэй аша туһада харюусаха байна гээд гадаадын политическэ олонхи шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

ВАШИНГТОН. Москваһаа абтаһан мэдээсэлнүүд США-гай олониитын, хэблэлэй гол анхаралда байһаар. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй США-гай Президент Р. Никсонтэй Крымдэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн тухай, американ хүндэтэ айлшанай Минскдэ хүрэһэн тухай материалнуудые газетэнүүд тунхаглана, информационно агентствэнүүд мэдээсэнэ.

Совет-американ хөөрэлдөөнүүд СССР-эй, США-гай хоорондохи харилсаае һайжаруулха хэрэгтэ шэнэ шухала шата болоно гэжэ «Тайм» журнал мэдээсэнэ.

ВАРШАВА. Л. И. Брежневэй. Р. Никсонэй хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүд бүхы дэлхэй дээрэхи оршон байдалда ехэ удха шанартай ушар хэрэг болоно гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай орган — «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ. Совет-американ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ уласхоорондын гол шухала асуудалнууд, тэрэ тоодо зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые саашадань хизаарлаха тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ гээд газетэ тэмдэглэнэ. Эдэ орёо хүшэр асуудалнуудые шиидхэхын тула ехэ саг, хоёр талын хүсэлэл оролдолго, тэсэбэри хэрэгтэй байһаниинь элитэ.

СОФИ. Экономическа, промышленна ба техническэ харилсан туһалалсалга тухай удаан болзорой хэлсээндэ Л. И. Брежневэй, Р. Никсонэй гар табиһан ушар хоёр талада ашатай туһатай байна гээд БКП-гэй ЦК-гай орган — «Работническо дело» газетэ бэшэнэ. Энэ талаар хоёр гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд ехэ оролдолго гаргажа, шухала хэмжээ ябуулганууды бэелүүлгэдэ таараха шиидхэбэринүүдые абана.

ПРАГА. «КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй США-гай Президент Р. Никсонтэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд совет-американ харилсаанай һайжаржа байһые, энэ харилсаанай саашадаа улам үргэдхэгдэн хүгжөөгдэхэ байһые элирхэйлэн гэршэлнэ», — гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай орган — «Руде право» газетэ бэшэнэ. Экономическа, промышленна ба техническэ харилсаа холбооной талаар харилсан туһалалсаха тухай совет-американ удаан болзорой хэлсээн гүнзэгы удха шанартай байна гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

ДЕЛИ. Индиин эгээн ехэ газетэнүүдэй нэгэн «Наз Бхарат таймс» түрүү бэшэг соогоо хинди хэлэн дээрэ иигэжэ бэшэнэ: «СССР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаанай хүгжэн бэхижэлгэһээ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангагдаха байна. Совет-американ түрүүшын уулзалгаһаа хойшо үнгэрһэн саг соо дэлхэй дээрэ болоһон ушар хэрэгүүд энээниие батаар гэршэлээ».

Агуу ехэ хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаанай һайжаралгада һаад тойбо татахые һэдэдэг хүсэнүүдэй ажал ябуулга тухай дурдахадаа, Хитадай маоис хүтэлбэрилэгшэдэй бэелүүлдэг политикые газетэ эрид буруушаана. Амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудай бодото дээрээ бэелхэ хэрэгтэ эдэнэр хойшо татадаг байха юм. «СССР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаанай һайжаралга бүгэдэ ниитын эб найрамдал хангалгын аша туһада зүрюу харшаар нүлөөлхэгүй, — гэжэ газетэ түгэсхэлдөө тэмдэглэнэ. — СССР-эй, США-гай хоорондохи харилсаанай һайжаралгаһаа уламжалан, сэрэгэй гаргашануудта мүнгэ һомололгые хороолго арадуудай аюулгүй байдалда һайнаар нүлөөлхэ. Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд энээниие арсаха гэһэн һэдэлгэ гаргана».

ЛОНДОН. Уласхоорондын шахардуу байдалай һуларжа байһые Советскэ Союзай Холбоото Штадуудай хүтэлбэрилэгшэдэй энэ уулзалга элирхэйлэн гэршэлнэ. СССР-эй ба США-гай хүтэлбэрилэгшэд энэ талаар ехэ хүдэлмэри хэнэ гэжэ «Гардиан» газетэ бэшэнэ.

Уласхоорондын байдал саашадань һайжаруулха хэрэгтэ эдэ хөөрэлдөөнүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна гээд газетэ мэдээсэнэ.

НИКОЗИ. Элдэб һалбаринуудта СССР-эй ба США-гай хоорондын харилсаа гүнзэгырүүлхэ тухай Москвада гар табигдаһан хэлсээнүүд совет-американ гурбадахи уулзалгын амжалтатай һайнаар үнгэржэ байһые батална гэжэ «Неи кери» газетэ тэмдэглэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Аша үрэ ехэтэй харилсаан

ТАСС

Замбуулинай дайдые амгалан байдалда хэрэглэхэ талаар ООН-ой комитедэй XVII сесси июлиин 1-дэ эндэ нээгдээ. Уласхоорондын харилсаа үргэнөөр хүгжөөн бэхижүүлхэ шухала гэжэ совет делегаци мэдүүлһэн байна. СССР-һээ комитедэй дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ А. С. Пирадов үгэ хэлэхэдээ, замбуулинай дайда шэнжэлхын тула ондо ондоо ниитын байгуулалтатай гүрэнүүд научно-техническэ харилсаа үргэнөөр тогтоожо, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ ёһотой гэжэ тэмдэглээ. Энэнь али алиндань ашатай туһатай байха бшуу. Имагтал хамтаараа оролдоһоной ашаар научно-техническэ хурдан түргэн хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлажа болоно гээд тэрэ хэлэбэ. Энэ дэлхэйн бүхы арадуудай байдал улам һайжаруулха байна.

БОНН

Баруун Германиин коммунистнуудай зорилгонууд

ТАСС

Байгша оной намар Бавариин ландтагта (газарай парламент) һунгалта үнгэргэхэ хэрэгтэ Германиин Коммунис парти эдэбхитэйгээр бэлэдхэл хэжэ эхилбэ. Европодохи шахардуу байдал һуларуулха, аюулгүй байдал хангаха политика бэелүүлгэдэ, ажалшадай демократическа, социальна эрхэнүүдые хамгаалгада ФРГ ехэ туһа хүргэхэ ёһотой гэһэн уряа доро бэлэдхэл хэгдэхэ байна.

РИМ

„Унита“ газетын фестиваль

ТАСС

«Унита» газетын ниитэнациональна фестиваль Бари хотодо боложо дүүрэбэ. Коммунис хэблэлэй нүлөөе саашадань үргэдхэхэ, ИКП-е тойроод ажалшадай нэгэдэлые батадхаха гэһэн уряа доро энэ фестиваль үнгэрһэн байна.

Италиин хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлэй гол шухала зорилгонуудта зорюулагдаһан олон митингнүүд, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэһэн ИКП-гэй ажал ябуулга тухай фотовыставкэнүүд эмхидхэгдэһэн байгаа. Номой киоскнуудта табигдаһан марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд олоной анхарал татаба.

Болгариин Арадай Республика энэ жэлдэ фестивальда хүндэтэ айлшан боложо хабаадаа. Болгариин Коммунис партиин ЦК-гай секретариадай гэшүүн, «Работническо дело» газетын ахамад редактор Г. Боков, Болгариин искусствын бүлэг ажал ябуулагшад Бари хотодо ерэһэн байна.

50 мянга гаран хүнэй хабаадалгатай ехэ демонстрацияар энэ фестиваль дүүрэв.

КАМБОДЖО. Национальна сүлөөрэлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд Пномпень шадар добтолхы ябуулганууды хэнэ. Үргэн ниитэ, арад зон патриодуудай тэмсэлые дэмжэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: патриотическа хүсэнүүдэй подразделени.

ВИА—ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөн тухай» гэһэн ниитэ гаршаг доро материалнууд толилогдобо. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ханинарынь хойшо татана» — З. Хамархановай статья. Буряадай комсомолой 50 жэлэй ой угтуулан.

Гурбадахи хуудаһанда. А. Чайковскиин статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Д. Батоевой «Элүүрые хамгаалгын түрүүшын нарком» гэһэн статья. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Таанарта, эдиршүүл». Һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга хэгдэхэ. 15.20 — Һүүлэй һонин. 15.30 — Мультфильм (үнгэтэ). 15.40 — «Циркын галнууд». 16.25 — Телевизор харагшадай асуудалнуудта СССР-эй АН-эй гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев харюусана. 16.55 — Футболоор дэлхэйн чемпионат. Польшын, ФРГ-гэй суглуулагдамал команданууд наадаха. 2-дохи тайм. ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 17.40 — «13 стульев» — телевизионно богони зүжэгүүдэй театр (үнгэтэ).

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Түүдэг» гэжэ телевизионно журнал һурагшадта харуулагдаха (буряадаар). 18.25 — «Ветер и паруса» — гэжэ телевизионно фильм үхибүүдтэ харуулагдаха. 18.40 — Телевизионно һонин.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Футболоор дэлхэйн чемпионат. Бразилиин, Голландиин суглуулагдамал команданууд наадаха. 2-дохи тайм. ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 20.15 — «Эхин». Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дамжуулга.

«Орбита». 21.00 — «Экран дээрэ кинокомеди». «Солистка балета» — уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 22.25 — «Хүдөөгэй час».

УРИН ДУЛААНАЙ ХАҺА

Манай Буряад оронoй ажалшад июль һарые урин дулаанай богони һара гээд дэмы хэлсэдэггүй ёһотой. Нээрээшье зунай энэ һарада эгээл дулаан үдэрнүүд боложо хура бороо, аадар һуулга һабаар адхарһандал адляар орожо, тала дайдыемнай ундалуулдаг.

Униинэй хүлеэгдэһэн дулаан үдэрнүүдэй үзэгдэхэдэ, тарянанай, сабшалангай ургаса болон үнгын һайхан, сэсэг набша талые бүрхөөн ургажа, ёһотойл хибэс хүнжэлөө нэмэрүүлдэг сагынь эдоошье энэл ха юм.

Һарын тэн багһаа эртын тарян хоолосолдог, гэршүүхэ сэсэглэдэг гээшэ. Һарын хоёрдохи арбан хоногһоо гүлзөөргэнэ, һүүлшын арбаад хоногой туршада зэдэгэнэ, хүхэ, хара нэрһэн эдеэшэжэ, жэмэс түүгшэдэй хада уулаар олошордог сагынь дүтэлбэ.

Июль һарада июньһээ 3—4 градусаар үлүү дулаан байдаг.

Байгша ондо июль һарада республика доторнай сагай уларил ямар байха хаб гээд, газетымнай уншагшад һонирхоно ёһотой. Һарын туршада дунда зэргээр 13—18 градус дулаан байха гэхэ гү, али энэнь хэм соохоноо байхаар хүлеэгдэнэ. Мүн һарын туршада 80—100, республикын хойто аймагуудта 30—50 миллиметр хүрэтэр шиниг нойтон орохо зэргэтэй. Һарын туршада республика дотор дунда зэргээр һүниндөө 3—8, үдэртөө 17—22 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ. Республикын хойто болон баруун-урда аймагуудта һүниндөө 0—5, үдэртөө 13—18 градус һарын түрүүшын табан хоногто үзэгдэхэ. Бусад үдэрнүүдтэнь һүниндөө 8—13, июлиин 1—12-ой үдэрнүүдтэ 12—17, хойто баруун-урда аймагуудта 6—11 градус дулаан болохо.

Һарын тэн, мүн һүүл багаар республикын бүхы аймагуудта үдэртөө 20—25, 27—32 градус хүрэтэр дулаархаар хүлеэгдэнэ. Июлиин 7—9, 18—23, 25—27-ной үдэрнүүдтэ үүлэтэй, бороогүй байхаар хараалагдана. Бусад үдэрнүүдтэнь бага зэргэ үүлэтэй, хура бороо орохоор, зарим нютагуудта аадарлахаар багсаагдана. Мүн июлиин 5—6-най, 12,17-ной үдэрнүүдтэ хура бороотой байхаар хараалагдана. Баруун-хойноһоо секундын 2—5, аадарай орходо 10—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилхаар хүлеэгдэнэ.

Л. ГОНЧАРОВА,
инженер-агрометеоролог.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной июлиин 4. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00517. Заказ № 00444